Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פּרייז 20 גראָשען | היינט 8 זייטען.

לאָדזשער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש־געזעלשאַפטליכע טאָג־צייטונג

Nr. 272/1567	Łódź, Czwartek 22 listopada 1928 r.	זעקסטער יאהרגאנג	לאָדז, דאָנערשטאָג ט כסלו תרפ"ט	Nr. 272/1567

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

וואַהלען צו דער קראַנקען־קאַסע

זענען ווידער אָפּגעלעגט געוואָרען.

ווי מיר האָבן שוין מיטגעטיילט איז די ענט־גילטיגע בעשטעטיגונג פון די קאַנדידאַטן ליסטעס צו דער קראַנקען־קאַסע אָפּגעלעגט געוואָרען אויף נעכטן און ביז 3 אַ זייגער נאָכמיטאָג זענען נאָך אָנגעקומען געוואָרען די נויטיגע דאָקומענטן. אין פערלויף פון טאָג זענען טאַקע נאָך אַריינגעטראָגן געוואָרען פיל דאָקומענטן, וועלכע ס'האָט געפאָדערט דער הויפּט פערזיכערונגס־אַמט אין וואַרשא.

די קאָמיסיע האָט דערווייל נאָכקאָנטראָלירט די ליסטעס און פעסטגעשטעלט, אַז בלויז אַ קליינע צאָהל קאַנדידאַטן האָבן צוגעשטעלט אַלע נויטיגע דאָקומענטן, אַזוי אַז זיי זאָלן קענען בלייבן אויף די קאַנדידאַטן ליסטעס. אַזוי צ. ב. זענען פון דער ליסטע 2 בעשטעטיגט געוואָרען בלויז 34 קאַנדידאַטען, הגם זיי האָבן דינסטאָג אַריינגעגעבן עטליכע אונזעכציג. אַפילו דער איצטיגער פּרעזעס פון דער פערוואַלטונג, קאַלושינסקי האָט נישט געקענט צושטעלן די געפאָדערטע דאָקומענטן און איז געפּסלט געוואָרען, פון דער ליסטע 6 (פּועלי ציון) זענען בעשטעטיגט געוואָרען 15 קאַנדידאַטן, פון דער ליסטע 10 (לינקע) — 16 קאַנדידאַטן, פון דער ליסטע 11 — 3 קאַנדידאַטן א. אַז. וו.

אַרום 5 אַ זייגער אין אָוונט האָט זיך אָנגעהויבן די זיצונג פון דער פערוואַלטונג, וואו ס'האָט געזאָלט ענטשיידן בעשטימט ווערען דער גורל פון די וואַהלען. אויף דער זיצונג האָט די סאָציאַליסטישע פראַקציע אַריינגעטראָגן אַ פאָרשלאַג אָפּצולעגן די וואַהלען. די לינקע נ.פּ.ר. ביי וועלכע ס'איז אויך געבליבן זעהר וועניג בעשטעטיגטע קאַנדידאַטן האָבן דעם פאָרשלאַג געשטיצט, נאָך אַ לענגערן וכּוח איז מיט אַ מעהרהייט פון 10 שטימען געגען 8 אָנגענומען געוואָרען דער פאָרשלאַג, אַז די וואַהלען זאָלן אָפּגעלעגט ווערען.

געגען דעם פאָרשלאַג האָבן געשטימט די אינ־דוסטריעלער, כ. ד. און רעכטע נ. פּ. ר. היינט פאָהרט אַרויס קיין וואַרשא אַ דעלעגאַציע פון דער פערוואַלטונג, וועלכע וועט זיך ווענדן צו דער אויפזיכטס־מאַכט, אַז זי זאָל בעשטימען דעם נייעם וואַהל טערמין אויף מעגליך שנעלער.

—:0:—

„קרן היסוד" לאָדז. | פילהאַרמאָניע־זאַל, נאַרוטאָוויטשאַ 20.

זונטאָג, י"ב כסלו, דעם 25. נאָוועמבער ד. י., 9 אַ זייגער אין אָוונט קומט פאָר

אַפּיציעלע אַקאַדעמיע

לכבוד דער ארץ־ישראל דעלעגאַציע

מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטן די מיטגלידער פון דער דעלעגאַציע:

דיכטער **לייב יפה** מיטגליד פון דירעקטאָריום פון קרן־היסוד אין ירושלים און ה' **שמואל זשוכאָוויצקי** גרינדער און בויער פון דער קאָלאָניע מגדיאל אין א"י.

ווי אויך ד"ר מ. וואַלדמאַן (בערלין), רעד. פון דער „יודישער רונדשוי".

איינגאַנגס־בילעטען שוין צו בעקומען אין ציוניסטישן ביוראָ (צעגעלניאַנע 4) און אין „התאחדות", שענקעוויטשאַ 3/5. 2605

אויפפאָדערונג.

מיר בעטען אַלע גלויביגע פון אַפּטעקער
משה קאַרמאַזין,
ציגעל־גאַס 5

כדי פאַרצונעהמען ענערגישע שריט, זאָלען אַלע פּינקטליך קומען היינט, דאָנערשטאָג, דעם 22 נאָוו. 7 אין אָוונד ביי ה' משה ווינער, נאָוואָמיעסקאַ 4, אין פּריוואַט־וואוינונג.

די גלויביגע. 2629

נעכטען איז אין עלטער פון 52 יאהר געשטאָרבען אונזער לאַנגיעהריגער פערוואַלטונגס־מיטגליד

נ. ע. יהושע ב"ר מרדכי שמעון ז"ל טרויבע

אין פערשטאָרבענעם פערלירען מיר איינעם פון אונזערע טרייעסטע מיטאַרבייטער.

כבוד זיין אנדענקען!

אַלע מיטגלידער ווערען אויפגעפאָדערט צו בעטייליגען זיך אין דער לויה, וועלכע קומט פאָר היינט, דאָנערשטאָג, כדי אָפּצוגעבען דעם פערשטאָרבענעם דעם לעצטען כבוד.

די פערוואַלטונג פון „לינת הצדק".

אין עלטער פון 52 יאָהר איז פון אונז אַוועקגעריסען געוואָרען אונזער לאַנגיעהריגער מיטגליד און איבערגעגעבנער מיטאַרבייטער

נ. ע. יהושע טרויבע

ב"ר מרדכי שמעון ז"ל

אַלע מיטגלידער ווערען געבעטען זיך צו בעטייליגען אין דער לויה.

די קאָמיסיע פון דער נאַכט־פּאַגאַטאָוויע
ביים „לינת הצדק". 2628

אונזער טייערער פריינדין

רוזשקאַ פוקס

צו איהר צוריקפאָהרען נאָך אַמעריקאַ־
ווינשען מיר אַ גליקליכע רייזע

טאַלאַ און בנימין זילבערבערג,
מאַשקע און א. וו. יאַסני.

OGŁOSZENIE.

Zarząd Kasy Chorych m. Łodzi na posiedzeniu swem w dniu 21/XI r.b. wyznaczone przez Okręgowy Urząd Ubezpieczeń w Warszawie

wybory na dzień 25 listopada r. b.

postanowił odroczyć

ze względu na niemożność przeprowadzenia ich w wymienionym terminie z zachowaniem przepisów prawnych.

Jednocześnie Zarząd Kasy postanowił zwrócić się do władz nadzorczych o wyznaczenie nowych wyborów przy wznowieniu wszystkich terminów wyborczych.

Łódź, dnia 21/XI 1928 roku.

KASA CHORYCH m. ŁODZI

(—) Dr. E. Samborski
Dyrektor.

(—) A. Kazimierczak
w. z. Przewodniczący Zarządu.

טיף געריהרט שטעהען מיר מיט געבויגענע קעפּ ביים פרישען קבר פון אונזער אונפערגעסליכען פריהצייטיג־פערשטאָרבענעם חבר

אשר לייב נירענבערג

(אַרטיסט).

זיין אָנדענק וועט ביי אונז שטענדיג בלייבען.

לאָדזער יוד. אַרטיסטן־קאָלעקטיוו
אין „פילהאַרמאָניע". 2618

ענגלישע רעגירונג וויל פערוואנדלען דעם ציטטווייליגען „פרעמדען־געזעץ" אין א שטענדיגען.

לאנדאן, (יט"א) דער ענגלישער אינערן־מיניסטער סער רושאנסאן היקס האט מיטגעטיילט אין פארלאמענט, אז די ענגלישע רעגירונג האט בדעה אריינצוטראגען בעת דער נאהענטסטער פארלאמענט־סעסיע א ביל וועגען פערוואנדלען דעם בידאיצט ציטווייליגען „פרעמדען־געזעץ" אין א שטענדיגען געזעץ. די דאזיגע מיטטיילונג האט דער אינערן־מיניסטער אפגעגעבען אין צוזאמענהאנג מיט דעם פארשלאג פון ארבייטער־דעפוטאט רושארדזש לאנסבורי וועגען אפשאפען דעם „פרעמדען־בעגרענצונגס־געזעץ" פון יאהר 1919. בעגרינדענדיג דעם פארשלאג דערמיט, וואס איצט זענען שוין אפגעפאלען אלע מאטיווען, וועלכע זענען געווען אקטועל בעת דער געזעץ איז איינגעפיהרט געווארען און דאס פרייע אזיל־רעכט פאר פרעמדע בירגער דארף צוריקגעשטעלט ווערען. דער אינערן־מיניסטער האט מיטגעטיילט, אז די צאהל אונגעוואונשענע פרעמדע, וואס בעקומען נישט קיין ערלויבניש צו קומען קיין ענגלאנד, פערקלענערט זיך פון יאהר צו יאהר (אין יאהר 1925—2,414, אין יאהר 1927—2,092, און יאהר 1928—1534) און איז נישט קלענער ווי דעמאלט, ווען אינערן־מיניסטער איז געווען הענדערסאן פון דער לייבאר־פארטיי.

די צאהל רעפארטירטע בעטרעפט אין יאהר 1926—285 פערזאן, אין יאהר 1928—202 פערזאן די רעפארטאציעס ווערען מעהרסטענס דורכגעפיהרט אויפ'ן סמך פון א געריכטס־אורטייל.

א שליח פון די דייטשע ציוניסטען קיין פוילען.

די קרן־היסוד קאנפערענץ, וואס איז פארגעקומען אין ווארשא און די באלפור־פייערונג מיט וועלכע זי האט זיך געעפענט האט געמאכט א גרויסען רושם אין דער גאנצער יודישער וועלט.

די דייטשע ציוניסטען, וועלכע האבען אין די לעצטע וואכען דורכגעפיהרט א גלענצענדע „קרן־היסוד"־אקציע האבען אונטער דעם איינדרוק פון דער „קרן היסוד"־ארבייט אין פוילען בעשלאסען צו דעלעגירען אייניגע פון די בעסטע מיטגלידער פון דער דייטשער ציוניסטישער ארגאניזאציע קיין פוילען און רומעניען.

דער פארזיצענדער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין דייטשלאנד ה' קורט בלומענפעלד האט בעזוכט בוקאווינא, וואו ער האט אפגעהאלטען א רייה מאסען־פערזאמלונגען, ער איז אויך ארויסגעטרעטען אויף א מאסען־פערזאמלונג אין לעמבערג, וואו עס האט געווייזט און אנגעפיהרט מיט דער ארבייט דער דירעקטאר פון „קרן היסוד" אין ירושלים ד"ר ארטור האנטקע.

קיין פוילען איז די טעג געקומען אויף דער איינלאדונג פון ה' ליב יפה, דער רעדאקטאר פון דער „יודישער רונדשוי" און פרנס פון דער יודישער קהלה אין בערלין, מיטגליד פון דעם צענטראל־קאמיטעט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין דייטשלאנד ד"ר משה קאלומאן.

דער חשוב'ער גאסט ארבייט שוין זייט צעהנדליגער יאהרען אויפ'ן ציוניסטישען פעלד און האט בעזונדערע גרויסע פערדינסטען ביי דער ארגאניזירונג פון די מזרח יודען אין דייטשלאנד און פאר זייער גלייכבערעכטיגונג מיט די דייטשע יודען.

אויף דילעצטע קאנגרעסען איז ד"ר וואלרמאן געווען פרעסע־שעף פון קאנגרעס און אלס אזעלכער האט ער זיך ערווארבען די פריינדשאפט פון דער גאנצער יודישער צייטונגס־וועלט.

ד"ר וואלרמאן פערבלייבט אין פוילען 6 וואכען און וועט זיך בעטייליגען אין דער „קרן־היסוד"־ארבייט.

דעם 23־טען ד. ה. פאהרט ער ארויס צוזאמען מיט די ה"ה ל. יפה, און ש. זשוכאוויצקי קיין לאדז.

די נאטוראליזאציע אין דאנציג.

דאנציג, (יט"א) די יודישע טעלעגראפען־אגענטור האט שוין געהאט מיטגעטיילט, אז דער נאטוראליזאציע־אפצאהל פאר די אויסלענדער אין דער פריישטאט דאנציג איז געהעכערט געווארען אויף קנאפע 5000 גילדען.

די סאציאליסטישע פאלקס־טאגס־פראקציע האט אין דעם ענין איצט געגעבען אן ערקלערונג, אז דער דאזיגער אפצאהל איז נישט קיין איינהייטליכער, נאר דאס איז דאס מאקסימום.

מען העט זיך אבער רעכענען לויט דעם סאציאלען מצב פון דעם נאטוראליזירונגס־קאנדידאט.

הרב זאנענפעלד אלט געווארען 80 יאהר.

ירושלים, 21. (טעלעגראפיש דורך יט"א). הרב זאנענפעלד, דער פיהרער פון דער „אגודה" אין ארץ־ישראל האט געפייערט זיין 80־געבורטסטאג. ער האט בעקומען בעגריסונגען פון דיסטריקט־קאמיסאר, טשעכאסלאוואקישען קאנסול און פיל אנד.

מוסולמענער „בויען" ווייטער ביי דער כותל־מערבי
גרויסע אויפרעגונג צווישען יודען.

ירושלים, (טעלעגראפיש דורך יט"א). די מוסולמענער האבען אנגעהויבען צו בויען ביים כותל מערבי א היים פאר עולי רגל און זיי האבען אויך אנגענומען א בעשלוס דארט צו בויען א מושב זקנים.

א חוץ דעם קומט יעדען טאג אויפ'ן ארט, וואו ס'שטעהט דער ארון־קודש דער אמול־עדין און רופט אלע מוסולמענער צו תפילות. די לעצטע האנדלונגען פון די מוסולמענער בעריהרען דעם „סטאטוס־קווא" ביים כותל מערבי און האבען אין די יודישע קרייזען ארויסגערופען די גרעסטע אויפרעגונג. דער דיסטריקט־קאמיסאר האט צוגעזאגט ארורכצופיהרען אן אויספארשונג וועגען דעם ענין.

לאנדאן, 21. (טעלעגראפיש דורך יט"א). דער דעפוטאט קענווארטי האט אנגעפרעגט אין ענגלישען פארלאמענט דעם קאלאניען־מיניסטער, וואס די ענגלישע רעגירונג רעכענט צו טון אין דער פראגע פון די אראבישע בוי־ארבייטען ביי דער כותל מערבי.

דער וויצע־קאלאניען־מיניסטער ארמסביי־גאר האט געענטפערט, אז אויער עס וועלען אנגענומען ווערען די ייגורידישע שריט וועלען אויפגעקלערט ווערען פיל פראגען וואס זענען נוגע דעם „סטאטוס־קווא" ביי דער כותל מערבי.

ס'קען נישט זיין קיין רייד, וועגען דעם, אז די רעגירונג פון לארד פלומער זאל אין דער פראגע פון כותל מערבי נישט האבען געהאנדעלט לויט דעם גייסט און אינהאלט פון מאנדאט.

ארעסטען פון דירעקטארען צוליב א באנקראט פון א באנק.

רוים, 21. (אטע) אין רוים און פערארא זענען ארעסטירט געווארען די דירעקטארען און מיטגלידער פון אויפזיכטס־ראט פון דער „באנקא פיקאלא קרעדיט". די ארעסטען זענען פארגעקומען צוליב דעם באנקראט פון דער באנק.

אויפשטאנד געגען אפגאניסטאן.

לאנדאן, 21. (אטע) אויף דער אפגאניסטאניש־אינדישער גרעניץ איז אויסגעבראכען אן אויפשטאנד געגען דעם קעניג אמאנולאה. דער אויפשטאנד איז אויסגעבראכען צוליב די רעפארמען וואס קעניג אמאנולאה האט איינגעפיהרט אין אפגאניסטאן.

ש

הכנסה פון קרן־היסוד.

ירושלים, 21. (טעלעגראפיש דורך יט"א). די הכנסה פון „קרן־היסוד" אין חודש אקטאבער האט בעטראפען 12668 פונט שטערלינג, און חודש סעפטעמבער איז די הכנסה געווען 31234 פונט.

שווערע עראפלאנען־קאטאסטראפעס אין פוילען.
דערהרג'עטע און פערוואונדעטע לופט־פליהער.

ווארשא, 21 (אטע). מיט 5 פוילישע מיליטערישע עראפלאנען איז דינסטאג צוליב דעם שטארקען נעבעל געשעהען קאטאסטראפעס. צוויי עראפלאנען זענען מיט אן אונגעהויערער קראפט אראפגעפאלען אויפ'ן ווארשאווער פליה־פלאץ און זענען צושמעטערט געווארען. 1 פליהער, קאפיטאן רזשונעל, איז דערהרגעט געווארען, 2 אנדערע זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

3 איבריגע עראפלאנען זענען אראפגעפאלען הינטער ווארשא און זענען שטארק בעשעדיגט געווארען. איין פליהער איז פערוואונדעט געווארען.

יוגאסלאוויען ווערט פערטיילט אויף 5 פראווינצען
מיט 5 בעזונדערע פארלאמענטען.

בעלגראד, 21. (אטע) „פאליטיקא" מעלדעט פון זאגרעב, אז די ראדיקאלע פארטיי האט אויסגעארבייט א פראיעקט פון רעוויזיע פון דער נייער קאנסטיטוציע, לויט וועלכער יוגאסלאוויען זאל פערטיילט ווערען אויף פינף פראווינצען. יעדע פון די דאזיגע פראווינצען וועט בעקומען אן אייגענעם פארלאמענט. א חוץ דעם וועט עקזיסטירט דער צענטראלער פארלאמענט אין בעלגראד. די פינף פראווינצען וועלען געווען: סלאווען, כארוואטען, באסניע און הערצעגאווינע, טשערנאגאריען און אלט־סערביען.

קאנפיסקירט אויפרופען פון אקאדעמישער יוגענד אין לעמבערג

לעמבערג, 21. (ספ. טעל.) די לעמבערגער אקאדעמישע יוגענד האט ארויסגעלאזען אן אויפרוף געווענדעט געגען די אוקראינער. די שטעטישע סטאראסטווע האט דעם דאזיגען אויפרוף קאנפיסקירט.

2

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן און א. קאמפאניעץ.

מיט'ן אנטייל פון די ליבלינגס־ארטיסטען באריסאווא, ראבינאוויטש און די בעקאנטע רימא א.א נאדיא קארעני

4 וואכען ווערט געשפילט די הערליכע שעהנע אפערעטע!
12.000 מענשען האבען געזעהן און אנערקענט, אז די שענע געזאנגס־נומערן און מעניך, וואס די אפערעטע פערמאגט, קאן פערבליבען דער שלאגער פון יודישען טעאטער אויפ'ן היינטיגען סעזאן

פרייטאג ד. 23., שבת, ד. 24־טן, 9 אין אווענד
צום 10־טען און 11. מאל

חלומות פון ליבע

אין 3 אקטען מיט 25 נומערן געזאנג און שענע טענץ פון ליליען, רעזשי: ל. ראבינאוויטש.
בעמערקונג: צו יעדען בילעט ווערט צוגעגעבען אומזיסט דער בעליבטער קופלעט „אצי־מאצי" געזונגען דורך פרוי באריסאווא.

צו ביליגע פרייזען שבת, 3.30 נאכמ. ביידע קוני־לעמעל אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון גאלדפאדען. הויפט ראל „קוני לעמעל" — דער בעליבטער ארטיסט א. קאמפאניעץ.
זונטאג, ד. 25־טען און מאנטאג, ד. 26־טען, ווערט נישט געשפילט.

ס'נעמט אנטייל (לויט א. ב) פריען: בעזמאן, באריסאווא, נאדיא קארעני, מאכראווסקא, נערה, פאדערמאן, קאמפאניעץ. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכראווסקי, מאטקאוו, ניהויז, פאלאנסקי, ישראל קאמפאניעץ, ראבינאוויטש, ראקאוו.
אדמינ.: מ. ארנוואלד. מוזיק. לייטונג: ל. זעלמאן. בילעטען אין פילהארמאניע־קאסע.

אנאנס! אין פארבערייטונג: די פערשעמטע כלה, הערצער צו פערקויפען

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12.
ספעציאליסט פאר הויט־, האר און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע, לישיי און ראט, רענטגען־שטראהלען און קווארץ־ליכט, עלעקטרא־טעראפיע.
נעהמט אן פון 6 ביז 9 אין אווענד.

ערשינען נומער 2
פוילישער מאנטשעסטער
אילוסטרירטע לאדזער צייטשריפט פאר ווירטשאפטליכע, געזעלשאפטליכע און קולטורעלע פראגען אונטער דער רעדאקציע פון
א. באראכין און י. נירוואן.
דער נומער איז רייך אילוסטרירט. פרייז 50 גר.
צו בעקומען ביי אלע צייטונגס־פערקויפער.

LEKARZ DENTYSTA צאהן־ארצט
St. GELBERG
זאכאדניא 15, טעל. 31-08.
היילט גאנץ פערנאכלעסיגטע צייהן־ און מויל־קראנקהייטען, צאהן־ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט־בעשטראהלונג, ספעציעלער לאבאראטאריום פון קינסטליכע צייהן.
נעהמט אן פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ווארנונג!
אזוי ווי עס האבען זיך בעוויזען אין שטאט פערשידענע נאכגעמאכטע פעלד־בעטען, מוז איך בעקאנט דאס געעהרטע פובליקום, אז די עכט־פאטענטירטע בעטען עכט־פאטענטירטע
זענען פערזעהן נאר מיט דער שוץ־מארקע
PALMA-PATENT
פאר וועלכע מיר זענען פעראנטווארטליך ביז 3 יאהר.
— צו בעקומען אין אלע געשעפטען. —
אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל
ניקעל־בעטען, אמעריקאנקעס,
ניקעל־קינדער־בעטען, קינדער־וועגעלעך,
טיש־בעטען, קינדער־בענקעלעך
מעטער־מאס. אויף רעדלעך.
מאטראצען גובעטע, שאטקאווע און קאנאדיסקע קאזעטקעס און טאפטשאנעס.
בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אדער ברוין 17 זל., פאלאנזשי־בעטלעך 14 זל.
רעעלע בעהאנדלונג. :: פאבריקס־פרייזען. :: זעמטליכע רעפאראטורן.
הורט: לאדז, פאלנאצנא 24, טעל. 31-85. דעטייל!

Dr. DONCHIM
מאניושקי 1, טעלעפאן 9-97
ספעציאל ארצט פאר אויגענקראנקהייטען
צוריקגעקעהרט קיין פוילען.
נעמט אן טעגליך פון 10—1 מיטאג און פון 4—7 נ.מ.
זונטאג פון 10 ביז 1 בייטאג.

ד"ר א.ס. טענענבוים
וואלטשאנסקא 4, טעלעפאן 40-25
אינערליכע קראנקהייטען
איז צוריקגעקעהרט.
נעמט אן פון 6 ביז 7 אין אווענד. 2170

אכטונג, קא/אשען־פעררכטער!
ווילט איהר, אז אייער ארבייט זאל נישט אומזיסט זיין, זאלט איהר נור נוצען דעם קלעב־שטאף
„Cement Renoma"
צובעקומען אין אלע געוועלבער פון שוסטער־צודאטען

לאָדז. 22 נאָוועמבער 1928

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאָדז. 22 נאָוועמבער 1928

ווירטשאַפט, קרעדיטען און האַנדעלס־בילאַנס.

— אין דייטשלאַנד רויכערן אַלע קוימענס, און ביי אונז וואָס?

אַזוי האָט מיט יאָהרען צוריק געזאָגט דער בעוואוסטער ענדעקישער פיהרער ראָמאַן דמאָווסקי, ווען ער האָט זיך אומגעקעהרט פון פּאַריז קיין פּוילען.

דמאָווסקי איז טאַקע אַן ענדעק און אַ גרויסער שאָוויניסט. אָבער אין זיינע ווערטער ליגט אַ סך אמת. אַ גאַנצע רייה רעגירונגען ביי אונז האָבען נישט נאָר נישט צוגעהאָלפען דער געהעריגער ענטוויקלונג פון דער פּראָדוקציע, נאָר זאָגאַר געשטערט. ווער געדענקט עס נישט דעם אַרויסרוף, וואָס פּרעמיער וולאַדיסלאַוו גראַבסקי האָט אַ מאָל געוואָרפען דער לאָדזער אינדוסטריע: פּוילען איז אַן אַגראַר לאַנד, האָט דער און יענער געטענהט, און מען טאָר נישט צופיל שטיצען די אינדוסטריע צום שאָדען פון דער אַגראַר־ווירטשאַפט.

גראַבסקי איז שוין לאַנג נישטאָ, אָבער פון פּרעזעס פון „באַנק פּאָלסקי“ האָבען מיר ווידער געהערט דיבורים, אַז די פּוילישע פּראָדוקציע ענטוויקעלט זיך צו שנעל.

אמת, די „באַנק פּאָלסקי“ איז ביי אונז נישט אינגאַנצען קיין מלוכה־אינסטיטוציע. דער פּריוואַטער קאַפּיטאַל האָט דאָ אויך אַ גרויסע דעה. ווייסען מיר דאָך אָבער אַלע, וועלכע קרבנות די מלוכה האָט געבראַכט צו סטאַביליזירען דעם זלאָטי. מיר צאָהלען יעהרליך צענדליגער מיליאָנען גילדענס פּראָצענט און דאָס בעקומענע געלד פון דער אַמעריקאַנער הלוואה ליגט אין „באַנק פּאָלסקי“ אויף אונטערצוהאַלטען דעם קורס פון זלאָטי, ווען עס קומט אָבער צו דער אינדוסטריע, איז קיין קרעדיטען נישטאָ.

אָפטמאָל מאַכט עס דעם איינדרוק, אַז איין האַנט מוויים ביי אונז נישט, וואָס די צווייטע טוט. אָט האָבען מיר אָקאָרשט געהאַט „אַ וואָך פון זעלבסטדאויסקום“. אָבער אָנשטאָט צו העלפען דער היימישער פּראָדוקציע און מאַכען זי ביסלעכווייז קאָנקורענצפעהיג לגבי דער אויסלענדישער, בעקלאָגט מען זיך ביי אונז, אַז די פּראָדוקציע איז שוין איצט צו גרויס.

נאָר לאָמיר בעסער אָפּערירען מיט ציפערען. פאַר אונז ליגט דער האַנדעלס־בילאַנס פאַר׳ן חודש אָקטאָבער. ווי מיר ווייסען, איז דער האַנדעלס־דעפיציט אין לעצטען חודש אויף כמעט 30 מיליאָן קלענער ווי אין סעפּטעמבער. ווען מיר בעקענען זיך אָבער נעהנטער מיט די בעזונדערע פּאָזיציעס דאַן איז די לאַגע שוין נישט אַזוי פרעהליך. לאָמיר זיך נישט פערגעסען, אַז דער חודש אָקטאָבער דאָס איז די צייט פון אָנהויב הערבסט, ווען דער פּויער, וועלכער מוז בעצאָהלען די עטליכע גילדען שטייער, אָדער קויפען אַ פּאָר שטיוועל, פערקויפט דאָס ביסעל תבואה, דעם לעצטען ביסען, וואָס ער שפּאָרט אָפּ. לאָמיר אויך נישט פערגעסען, אַז אין הערבסט פערקויפט אויך דער פּויער די „איבעריגע“ קוה, אָדער פערד, ווייל ער האָט נישט קיין פּאַשע, בעזונדערס הייאָהר, ווען די רעגענס האָבען קאַליע געמאַכט דעם היישניט. זעהען מיר טאַקע, אַז תבואה, קאַרטאָפעל און אַנדערע שפּייז־פּראָדוקטע האָבען מיר אין אָקטאָבער אַרויסגעפיהרט אויף קנאַפּע 19 מיליאָן מעהר, ווי אין פאָריגען חודש. עס האָט זיך אויך פערגרעסערט אויף איבער אַ מיליאָן דער עקספּאָרט פון בהמות. גלייכצייטיג איז געוואַקסען דער אימפּאָרט פון בהמה׳שע פעטסען אויף גאַנצע 11 מיליאָן.

וואָס בעטייט עס? דאָס הייסט, אַז מיר פיהרען אַרויס לעבעדיגע בהמות, ווי קיה, חזירים און אַ. ז. און פיהרען אַריין צוריק שוין איבערגעאַרבעטע, אין פאָרם פון פעטס׳ען, מיר פיהרען אַרויס דאָס רויב האָלץ אין רויהען צושטאַנד, אַנשטאָט עס צו בעאַרבייטען אין לאַנד און דאַן אַרויספיהרען, מיר פיהרען אַרויס גערשטען און פיהרען עס אַריין צוריק אין פאָרם פון גרויפּען. (דאָס פּאַסירט אויך.)

אַזוי־אַרום זעהען מיר, אַז די פערבעסערונג פון האַנדעלס־באַלאַנס איז לײדער נאָר אַ צופעליגע און איז טיילווייז פערבונדען מיט׳ן אָנפאַנג פון שניט־יאָהר און פערשידענע צופעליגע סיבות.

אַ גרינדליכע פערבעסערונג קען פאָרקומען נאָר דאַן, ווען מיר וועלען נישט זיך בעגנוגענען מיט נאַסען־דעמאָנסטראַציעס פון קאָרפּאָראַנטען אין די אָרער יענע היטעלעך, נאָר ווען עס וועט געענדערט ווערען די גאַנצע ווירטשאַפטליכע פּאָליטיק און עס וועלען פאָרקומען גרינדליכע רעפאָרמען אויף אַלע געביטען פון לעבען.

ו. ט.

Dr. H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87

ספּעציעל ארצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אָוו.

נחום סאָקאָלאָוו און אָסקאַר וואַסערמאַן אין לייפּציג

געזאַמעלט 60.000 מאַרק פאַר׳ן קרן־היסוד.

בערלין, (יט״א) די טעג איז דאָ אָנגעקומען דער פּרעזידענט פון דער אַלוועלטליכער ציוניסטישער עקזעקוטיווע נחום סאָקאָלאָוו, וועלכער האָט פערבראַכט אַ פּאָר טעג אין בערלין און איז אָפּגעפאָהרען צוזאַמען מיט ד״ר מאַרטין ראָזענבלאַט קיין לייפּציג, וואו ער איז בעגריסט געוואָרען דורך אַ גרויסען עולם ציוניסטען.

דעמזעלבען אָווענד איז אין זאַל פון צענטראַל־טעאַטער אין לייפּציג פאָרגעקומען אַ גרויסער קרן היסוד־באַנקעט מיט׳ן אַנטייל פון איינינע הונדערט פּערזאָן.

דירעקטאָר אָסקאַר וואַסערמאַן האָט געהאַלטען אַ הייסע רעדע וועגען דער בעדייטונג פון ארץ־ישראל פאַר׳ן יודענטום. און האָט אָנגעוויזען, אַז הגם פון די פּרוכטען פון דער אַרבייט וועט געניסען ערשט דער צווייטער דור, איז דאָך דער חוב פון איצטיגען דור צוגרייטען דעם באָדען פאַר דער אויפבוי־אַרבייט.

נחום סאָקאָלאָוו האָט געשילדערט די ווירטשאַפטליכע און פּאָליטישע לאַגע אין ארץ־ישראל און, פעררופענדיג זיך אויפ׳ן געשפּרעך מיט׳ן נייעם נציב העליון סער דושאָן טשענסעלאָר האָט ה׳ סאָקאָלאָוו ערקלערט, אַז דאָס איבערנעהמען דעם אמט דורכ׳ן נייעם נציב־העליון בעדייט אין געוויסען זין אַן אָנהויב פון אַ נייער עפּאָכע אין ארץ־ישראל, וואָס פאַלט צונויף מיט נייעם ווירטשאַפטליכען אויפשוואונג אין לאַנד. די רעדע פון נחום סאָקאָלאָוו האָט אַרויסגערופען אַ שטאַרקע בעגייסטערונג צווישען די אָנוועזענדע. בעת׳ן באַנקעט איז געזאַמעלט געוואָרען 60,000 מאַרק פאַר׳ן קרן־היסוד.

——=:§:=——

רומענישע רעגירונג גרייט־צו אַן אַלגעמיינע אַמנעסטיע.

צעהנדליגער טויזענדער יודען וועלען אַמנעסטירט ווערען.

בוקאַרעשט, (יט״א) פון די רעגירונגס־קרייזען ווערט מיטגעטיילט, אַז דער מיניסטעריום־ראַט גרייט צו אַ אַמנעסטיע־דעקרעט. וועלכער וועט פערעפענטליכט ווערען דעם 1־טען דעצעמבער ה. י.

עס וועלען אַמנעסטירט ווערען נישט נאָר פּאָליטישע פערברעכענס, נאָר אויך אַלע פערברעכענס פון דער מלחמה־צייט.

עס וועלען אַזוי־אַרום ליקווידירט ווערען 30 טויזענד פּראָצעסען, וועלכע געפינען זיך ביי די מיליטער־געריכטען צווישען וועלכע דער גרעסטער פּראָצענט זענען יודען.

די ידיעה וועגען דער אַמנעסטיע האָט אַרויסגערופען איבער׳ן גאַנצען לאַנד בכלל און דער יודישער בעפעלקערונג בפרט אַ גרויסע פרייד.

וואָס וועט זיין מיט׳ן מאָסקווער יודישען טעאַטער?

גראַנאָווסקי — אויס די דירעקטאָר.

דער רוסישער „רול“ וואָס ערשיינט אין בערלין ברענגט פאָלגענדע ידיעה:

אַלס רעזולטאַט פון דער רעוויזיע, וואָס עס האָט געמאַכט דער באָלשעוויסטישער שליח אין מאָסקווער יודישען קאַמער־טעאַטער אין בערלין, איז גראַנאָווסקי בעפרייט געוואָרען פון זיין אַדמיניסטראַטיווען דירעקטאָר־פּאָסטען. אויף זיין אָרט איז בעשטימט אַ נייער דירעקטאָר אויף אָנצופיהרען מיט דער גאַנצער ווירטשאַפט. גראַנאָווסקי וועט איצט האָבען צו זאָגען אויף דעם קינסטלערישען טייל.

קיין בעשטעטיגונגען דערצו פון אַנדערע קוועלען זענען נישטאָ. אָבער אין בערלין צירקולירען בכלל קלאַנגען, אַז מיט דעם גראַנאָווסקי־טעאַטער האַלט עס שמאָל, אַז ער ווייסט נישט וואָס עס וועט מיט איהם מאָרגען זיין.

דר. ווייס העלער אָנגעקומען קיין אַמעריקאַ.

ניו־יאָרק, (יט״א) דאָ איז אָנגעקומען אויף אַ קורצען בעזוך דער בעקאַנטער יודישער געלעהרטער דר. חיים העלער פון בערלין, וועלכער איז בעקאַנט פון זיינע קאָמענטאַרען צום תנ״ך און תלמוד.

דר. העלער וויל איצט אין אַמעריקע אין די ענינים פון אָרטאָדאָקסישען רבנים־סעמינאַר מיט וועלכען ער פיהרט אָן אין דייטשלאַנד.

די בעראַטונגען וועגען דער רעאָרגאַניזאַציע

פון „קאָמיטעט פון יודישע דעלעגאַציעס“.

פּאַריז, (יט״א) די בעראַטונגען וועגען דער רעאָרגאַניזאַציע פון „קאָמיטעט פון יודישע דעלעגאַציעס“ ווערען פאָרטגעזעצט. אויף דער צווייטער זיצונג. אונטער׳ן פאָרזיץ פון ה׳ מ. גאָלדשטיין, איז בעהאַנדעלט געוואָרען אַ פּראָיעקט צ ושאַפען אַ ספּעציעלען קאָמיטעט, וואָס זאָל שטיצען די אַרבייטען פון מינדערהייטען־ראַט אין גענף.

אַ צייטשריפט פון קרן־קימת אין פראַנקרייך.

פּאַריז, (יט״א) אין קורצען הויבט אָן צו ערשיינען אין פראַנקרייך אַ נייע יודישע אילוסטרירטע צייטשריפט „לאַ טער רעטרוווע“ (די נייערוואָרבענע ערד). די נייע צייטשריפט ווערט אַרויסגעגעבען דורכ׳ן יודישען נאַציאָנאַל־פאָנד און וועט ענטהאַלטען אַרטיקלען און מאַטעריאַלען, וואָס זענען נוגע דער ציוניסטישער אויפבוי־טעטיגקייט אין ארץ־ישראל און הויפּטזעכליך דעם קרן־היסוד.

וואָס עקשנות קאַן אויפטאָן!

(אַ בריף פון וואַרשאַ).

עס איז געווען אַ טריבער הערבסט־טאָג, ווען דער טעלעפאָן האָט געקלונגען און איך בין איינגעלאַדען געוואָרען אויף אַ פּרעסע־אויספלוג, אונטער׳ן שטאָט. דער וועטער גאָר נישט צוגעפּאַסט פאַר אַן׳אויספלוג אין אַ וואַלד. די רייזע האָט אויך „אַנאונפּאָרצוג“ נישט איבעריג געלאָקט. בעזוכען אַן׳אַנשטאַלט עהנליך צו פיל ווינסגלייכען און נאָכהער אָנשרייבען עטליכע קאָמפּלימענטען־שורות, געהערט נישט צו דעם פערגעניגענטייל פון דער שרייבער־מלאכה. איך האָב זיך טאַקע אין דער ערשטער מינוט געפּרובט אַרויסדרעהען פון דעם עסק. דאָס האָט זיך מיר אָבער נישט איינגעגעבען און אין געזעלשאַפט פון חברים־זשורנאַליסטען האָב איך בעזוכט די סאַנאַטאָריע פאַר קינדער אויפ׳ן נאָמען פון וו.ל. מעדעם, וואָס האָט אויסגעשפּרייט איהרע געצעלטען אין וואַלד־אָרט מעדזעשין, וואָס ליגט הינטער וואַרשאַ.

אויב איך שרייב איצט די דאָזיגע שורות, איז עס נישט צוליב העפליכקייט וועגען, גיכער צוליב דאַנקבאַרקייט, פאַר דעם הייפעל מענשען עקשנים, וואָס האָבען בעוויזען, וואָס עקשנות קאָן אויפטאָן. געווען איז עס מיט 3 יאָהר צוריק. אין יאָהר 1926. דאָס פּוילישע יודענטום — רואינירט און צובראָכען עקאָנאָמיש „גראַבסקי׳ס עגלה“ האָט געאַרבייט מעשים. דער יודישער אַרבייטער דאָפּעלט צובראָכען און פעראָרעמט. אויף דער יודישער גאַס האָט געהערשט אַן׳אַפּאַטיע און אָפּגעלאָזענקייט. די יודישע פאָלקס־שולען, וועלכע זענען נאָך געשטאַנען כמעט אין זייער ערשטער ענטוויקלונגס־סטאַדיע, פון קיינעם פון דער אויסערער וועלט נישט אָנערקענט. פון פיל בעקעמפט אָדער אויסגעלאַכט, האָט געהאַט צו קעמפען פאַר איהר אָנערקענונג און עקזיסטענץ. די קינדער פון די יודישע שולען, די אָרימסטע פון די משה׳לעך און שלמה׳לעך — הונגעריג, נאַקעט און מיט אַ גרויסען פּראָצענט־טייל טובערקולאָז. די איינציגע יודישע אַרבייטער־קינדער־קאָלאָניע ווערט ליקווידירט, ווייל עס איז נישטאָ צו בעצאָהלען דירה־געלד פאַר דעם געדונגענעם הויז, אונטער דער שטאָט. דעמאָלט האָט זיך געפינען אַ גרופּע מענשען, פאַנאַטיקער עקשנים, וואָס האָט צוזאַמענגענומען די קינדער פון דער ליקווידירטער קאָלאָניע און... געגרינדעט אַן׳איינענע קינדער־סאַנאַטאָריע.

אָפּגעלאָפען איז פון דעמאָלט סך־הכל דריי יאָהר און איצט ווערען מיר, יודישע פעדער־מענשען, געפיהרט אין דער סאַנאַטאָריע, וועלכע האָט זיך נישט צושעמען מיט איהר אויסזעהן און פערנעם, פאַר עהנליכע אינסטיטוציעס אין לאַנד און אין אויסלאַנד.

די סאַנאַטאָריע האָט זיך געעפענט מיט 30 ערטער; אין איצטיגען מאָמענט זענען דאָ זומער 150 און ווינטער — 100 ערטער, פאַר די באַלר־

3 יאָהר זענען דורך דעם אַנשטאַלט דורכגעגאַנגען צוזאַמען מיט די קינדער, וואָס געפינען זיך איצט אין סאַנאַטאָריע 1471 קינדער.

די קינדער האָבען פערבראַכט אין סאַנאַטאָריע: 1 חודש — 839 קינדער, פון 6 וואָכען ביז 2 חדשים — 370 קינדער; 3 חדשים — 130; 4 און מעהר חדשים — 48 קינדער. חוץ קינדער פון וואַרשאָ האָבען אין דער סאַנאַטאָריע אויך פערבראַכט קינדער פון דער פּראָווינץ ווי: ווילנאָ, גראָדנע, ביאַליסטאָק, לאָדז, טשענסטאָכאָוו, און אַנד. די סאַנאַטאָריע פערמאָגט איצט אַן׳איינענע לאַבאָראַטאָריע אויף אַנאַליזען, אַ קוואַרץ־לאָמפּ־קאַבינעט און אַנדערע הייל־איינריכטונגען. די קינדער פערבעסערן זיך שנעל און נעמען צו אין וואָג. דורכשניטליך נעהמט אַ קינד צו 2,5 קלג. עס זענען נישט זעלטען געווען פאַלען, ווען קינדער האָבען צוגענומען צו 5 און אַפילו 10 קלג.

דאָס אויסהאַלטען אַ קינד קאָסט דעם אַנשטאַלט זומער — 150 גילדען און ווינטער — 175 גילדען א חודש. דורכמאַכענדיג דעם ערשטען דער נער־ווענג הויבט אָן די סאַנאַטאָריע פאַר די קינדער פון דער יודישער אָרימקייט, איינציגווייז זיך דראָבערן די אַנערקענונג פון דער אויסערליכער וועלט. דער וואַרשאָווער מאַגיסטראַט, אָט דער שלעכטער מלאָך פאַר דער 40־פּראָצענטיגער טייל פון דער בעפעלקערונג פון דער פּוילישער הויפּטשטאָט, מוז בעל־כרחו איינגעהן אויף אַ סובסידיע.

פופציג קינדער ווערען אויסגעהאַלטען אין דער סאַנאַטאָריע דורכ׳ן מאַגיסטראַט. די וויזיטאַטאָרען פון מאַגיסטראַט, וואָס בעזוכען דעם אַנשטאַלט, און געווען זענען דאָס הונדערט־פּראָצענטיגע כאַרעקעס, בלייבען אָהן לשון וואָס מען האָט זיי אַמערסטענס גענומען, געבען דער מוסטערהאַפטער אָרדנונג און זאָרגפעליגע אומגעהן מיט די קינדער — איז געווען די כמעט איבערגעטריבענע ריינליכקייט. אָט אַזוי — דערצעהלט מען אונז — האָבען זיי זיך נעחדושט זעהט דאָס אויס דער „יודישער שמוץ“.

אויב אָבער די סאַנאַטאָריע האָט זיך שוין ווי עס איז ערוואָרבען די אַנערקענונג פון דער אויסערליכער וועלט, איז עס פון דער „גוי׳אישער“. דאָס קלינגט כמעט מיט אַן׳אַנעקדאָט, אָבער אַזוי איז עס. דער וואַרשאָווער מאַגיסטראַט אַבסורבירט שוין, אמת, נאָך ווייניג די סאַנאַטאָריע, אָבער די יודישע קהלה, די אינסטיטוציע וועמען אַזאַ אַנשטאַלט ווי אַ מוסטערהאַפטע סאַנאַטאָריע פאַר קינדער פון דער יודישער אָרימקייט דאַרף אַמערסטען זיין נאָהענט צום האַרצען — שטעהט פון דערווייטענס. די קהלה־דרעה׳זאָגער האָבען צייט אויף אַדורמרייסען זיך, אויף אונטערשטעלען זיך געגענזייטיג אַ פוס, אויף מאַכען פּאַראַדען, אָבער נישט אויף טראַכטען פאַר אַ יודישע קינדער־סאַנאַטאָריע.

אויך דער „טאָז“, די יודישע געזעלשאַפט פאַר היגיענע און סאַניטאַרע אַרבייט, וועלכע פיהרט איהר טעטיגקייט צווישען דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג פון דער פּוילישער רעפּובליק, און וועלכע האָט זאָל עס געזאָגט ווערען צו איהר לויב, פיל אויף דעם געביט אויפגעטאָן — אַנערקענט נאָך נישט די מעדעם־סאַנאַטאָריע. דאָס קלינגט אומגלויבליך, כמעט ווי אוממעגליך. אָבער אַזוי זיט מען אונז איבער און מיר האָבען נישט קיין שום גרונד נישט צו גלויבען אונזערע אינפאָרמאַטאָרען.

דער אַנשטאַלט, וועלכער איז אַן׳איינציגער פון דעם מין, וואָס דאָס פּוילישע יודענטום בכלל און די יודישע אַרבייטער אין פּוילען בפרט פערמאָגען, מוז איצט ווייטער פיהרען אַ שווערען קאַמף פאַר זיין עקזיסטענץ. דער דעפיציט פון אַנשטאַלט בעטרעפט לערך 40,000 זל. (העכער 4000 דאָלאַר). הויך דעם נויטיגט זיך דער אַנשטאַלט אין נייעם באָדען. די 4 מאָרג וואַלד, וואָס געהערען צו דער סאַנאַטאָריע זענען שוין צו ענגינ. דער אַנשטאַלט מוז זיך ווייטער פונאַנדערבויען. דאָס פאָדערען די הונדערטער און טויזענטער שוואַכע און קראַנקע קינדער, וואָס קומען אין די סאַנאַטאָריע און קאָנען זיך נישט אַריינבעקומען צוליב מאַנגעל אין פּלאַץ און אין מיטלען.

דערווייל איז אָבער אַ נחת אַריינצוקומען אין דעם אַנשטאַלט, וועלכער שטעלט מיט זיך פאָר אַ מיניאַטור גן־עדן פון קליינע אָרימע יודישע קינדערלעך. יודישע געזעלשאַפטליכע טוער און סתם טוריסטען, וואָס קומען קיין וואַרשע פון אינלאַנד און אויסלאַנד, דאַרף מען ראַטען זיך אַראָפּכאַפּען אויף אַ שעה־צוויי אין דעם דאָזיגען אַנשטאַלט, וואָס געפינט זיך סך־הכל אַ האַלבע שעה רייזע פון וואַרשע, זיי וועלען נישט בערויערען נישט די צייט און נישט די טרחה.

עס איז גענוג דאָרט צו פערברענגען אַ שעה צייט כדי צ זעהען די נוצליכקייט פון דאָזיגען אַנשטאַלט, ווי גוט די קינדערלעך פיהלען זיך דאָרט, און ווי עס פערקלעמט זייערע יונגע און אָפּגעשוואַכטע הערצלעך אויפ׳ן געדאַנק, אַז אָט, נאָך אַ וואָך, נאָך צוויי וועלען זיי מוזען פערלאָזען דעם צייטווייליגען גן־עדן און צוריקקעהרען אין די וואַרשעווער פינסטערע נאַסע דירות.

נישט קוקענדיג אויפ׳ן שווערען מאַטעריעלען קריזיס, וואָס דער אַנשטאַלט לעבט איבער, זענען זיינע פיהרער פיל בטחון אין דער צוקונפט פון אַנשטאַלט. די דאָזיגע עקשנים פערלירען נישט די האָפנונג אין דער יודישער געזעלשאַפט און מיר צוזאַמען מיט זיי. (יט״א).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

22 דאנערשטאג — ט כסלו תרפ"ט

נאוועמבער
זון-אויפגאנג 7.08
זון-אונטערגאנג 3.39

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1908.

היינט דארפען זיך רעגיסטרירען אלע געבוירענע אין 1908 י. וועלכע וואוינען אין 13. פאליציי-קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן מיט די בוכשטאבען:

L. Ł. M. N. O. P. R. S. T. U. W. Z.

די רעגיסטראציע קומט פאר אין לאקאל פון מיליטעריש-פאליצייאישען ביורא ביים מאגיסטראט (פעטריקאווער 212) און קומט פאר פון 8.15 ביז 1 א זייגער בייטאג.

קאנטראל-פערזאמלונגען פאר רעזערוויסטען.

(—) אויף נאווא-טארגאווא 18 דארפען זיך היינט מעלדען די געבוירענע אין 1899, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11 פאליציי-קאמיסאריאט און זייערע נעמען הויבען זיך אן אויף

R. S. T. U. W. Z.

מארגען — געבוירענע אין 1898 אויף

A. B. C, D. E. F. G. H. Ch. I. J. K. L. Ł.

אויף קאנסטאנטינער 62 דארפען זיך היינט מעלדען די געבוירענע אין י. 1888, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2. 3. 5. 8. 9. און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען אויף די בוכשטאבען Sz.

מארגען — U. W. Z.

היינט דארפען זיך שטעלען אויף לעשנא 9, די רעזערוויסטען פון 1903 י. וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 10-טען קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן אויף

M. N. O. P. R. S. T. U. W. Z.

מארגען — פון 12 פאליציי-קאמיסאריאט אויף אלע בוכשטאבען.

אויף נאווא-צעגעלניאנא 51, דארפען זיך מעלדען די רעזערוויסטען פון 1895 י., וואס וואוינען אין 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאט, מיט די פאמיליען-נעמען אויף אלע בוכשטאבען.

מארגען — פון 1894 יאהר פון 1, 4, 6, 7, 16, 12, 13 און 14 קאמיסאריאט אויף אלע בוכשטאבען.

מלוכה-שטייער פון אונבעוועגליכע גיטער.

(מ) דעם 30 נאוועמבער ענדיגט זיך דער טערמין איינצוצאהלען די 3. ראטע פונ'ם מלוכה-שטייער פאר אונבעוועגליכע גיטער פאר'ן 1928 י. און פון דער 4 ראטע קאמונאלען צושלאג צום לאקאל-שטייער פאר'ן יאהר 1928. נאך דעם טערמין וועט מען שוין מוזען צאהלען שטראף און צינזען.

ענדערן גאסען-נעמען.

(2) נעכטען האט געזאלט פארקומען א זיצונג פון דער קאמיסיע פאר אלגעמיינע ענינים. ס'האט געזאלט בעהאנדעלט ווערען די פראגע וועגען אנרופען די קאנסטאנטינער גאס די גאס פון מארשאל פילסודסקי און די פיעטריקאווער גאס — פון 11-טען נאוועמבער. צוליב דעם, וואס דער מאגיסטראט האט נאך דעם פארשלאג נישט בעטראכט איז די זיצונג פון דער קאמיסיע נישט פארגעקומען.

ווי מיר דערוויסען זיך האט אלס רעפערענט וועגען דער פראגע געזאלט ארויסטרעטען א פ.פ.ס.-אוויעץ. ער האט זיך אבער דערפון אפגעזאגט. ווי ס'זעהט אויס וועלען די פ. פ. ס. אין דער אפשטימונג וועגען דער פראגע קיין אנטייל נישט נעמען.

Dr. Z. Rakowski

קאנסטאנטינער 9. טעלעפאן 27-61

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון שטאט-ראט

זענען בעטראכט געווארען א רייהע לויפענדע ענינים.

(—) נאך א לענגערער הפסקה איז נעכטען פארגעקומען א זיצונג פון שטאט-ראט. די זיצונג האט זיך פערנומען מיט א רייהע פארמעלע ענינים און וואלט נישט געהאט קיין שום אינטערעסאנטעס ווען נישט דער ווערטער רועל צווישען דעם גענ. וויצע-פרעזידענט וואיעוואודזקי און דעם איצטיגען וויצע-פרעזידענט ד"ר וויעלונסקי. ס'האט זיך געהאנדעלט וועגען אנערקענען פאר'ן מאגיסטראט די ביודזשעט איבערשרייטונגען פאר'ן יאהר 1927 און 1928. ראטם. וואיעוואודזקי האט געז'וכט חטאים ביים איצטיגען מאגיסטראט און ד"ר וויעלונסקי האט אויפגעמישט די חטאים פון אלטען מאגיסטראט, סוף-כל-סוף זענען די ביודזשעט-איבערשרייטונגען אנגענומען געווארען.

א לענגערע דיסקוסיע האט אויך ארויסגערופען די פראגע פון דירה-געלד און די הייזער וואס דער מאגיסטראט האט אויפגעבויט פאר די שטאטישע אנגעשטעלטע. די פערטרעטער פון די הויז-בעזיצער זענען ארויסגעטרעטען געגען דעם וואס דאס דירה-געלד איז צו ביליג געשטעלט געווארען און דער מאגיסטראט האט דערביי קיין שום קאלקולאציע נישט. סוף-כל-סוף איז בעשלאסען געווארען אז די לאקאטארען אין די מאגיסטראט-הייזער זאלען צאהלען 14 זל. פאר א קוואדראט-מעטער. אזוי אז פאר 1 צימער מיט א קיך וועט מען דארפען צאהלען 70 זלאטעס א חודש.

דאן איז בעשלאסען געווארען נישט איינצוטוישען די אקציעס פון דער לאדזשער עלעקטראווניע אויף די אקציעס פון דער שווייצארישער געזעלשאפט „עלעקטרא אנלאגער".

נאכדעם ווי ס'איז בעשלאסען געווארען, אז די שטאט זאל אנטיילנעהמען און גרינדען די צווישענשטעטישע געזעלשאפט צו עלעקטריפיצירען דעם לאדזשער קרייז איז די טאג-ארדנונג געווען געענדיגט.

די „פועלי-ציון" פראקציע האט אריינגעטראגען 2 דרינגענדע פארשלאגען; 1) אז דער מאגיסטראט זאל זיך ווענדען צו דער רעגירונג, אז פון 1-טען יאנואר 1929 זאל אפגעשטעלט ווערען דאס העכערען פון דירה-געלד אויף 1 שטובינע וואוינונגען און; 2) אז אין די ווינטער-חדשים זאל אפגעשטעלט ווערען דאס ארויספיהרען עקסמיסיעס.

צוליב פעהלען פון א קווארום זענען די פארשלאגען נישט אפגעשטימט געווארען.

---:o:---

פאטענטען און רעגיסטראציע-קארטען.

(2) דער פראיעקט פון דער פינאנץ-קאמער האט ארויסגעגעבען א גענויע פעראָרדנונג וועגען אויסקויפען פאטענטען און רעגיסטראציע-קארטען אויפ'ן יאהר 1929. לויט דער דאזיגער פעראָרדנונג דארף יעדע האנדעלס-, אדער אינדוסטריע-אונטערנעהמונג אויסקויפען פאטענטען. רעגיסטראציע-קארטען דארף מען אויסקויפען פאר בעזונדערע לאגערן, וואו ס'ווערען פערקויפט אויף הורט די אייגענע פראדוקציע, וועלכע טראגט אבער נישט דעם כאראקטער פון אן אייגענער האנדעלס-אונטערנעהמונג.

פאטענטען ווערען ארויסגעגעבען אויפ'ן גרונד פון אן אויסגעפולטער דעקלאראציע, וועלכע ווערט ארויסגעגעבען אומענטגעלטליך אין די פינאנץ-קאסעס.

ביים אויסקויפען די פאטענטען אויף 1929 דארף מען בעווייזען דעם פאטענט פון 1928. די שטייער-צאהלער פון 5, 6, 9, 10, 11 און 12 שטייער-בעצירק דארפען אויסקויפען פאטענטען אין דער ערשטער פינאנץ-קאסע אויף קאשטשושקי 14; די צאהלער פון 1, 2, 3, 4, 7 און 8 שטייער-אמטען — אויף אגראדאווא 28.

דער פרייז פון פאטענטען פאר האנדעלס-אונטערנעהמונגען איז פאלגענדער: 1 קאטעגאריע — 2000 זל.; 2 — 330 זל.; 3 — 65 זל.; 4 — 25 זל.; פאר ארומפאהר-האנדעל — 50 זל.; פאר ארומטראגען-האנדעל — 15 ז.

פאר אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען 1-טע קאטעגאריע — 6000 זל.; 2 — 4000 זל.; 3 — 2000 זל.; 4 — 600 זל.; 5 — 200 זל.; 6 — 100 זל.; 7 — 50 זל. און 8 — 12 זל.

פאר אינדוסטריע-בעשעפטיגונגען, ווי למשל, עקספעדיטארען, וועלכע האבען נישט קיין אייגענע ביוראס און מיטהעלפער, נאר פילען אויס די עמפפעהלונגען פון דריטע פערזאנען, קאסט א פאטענט 400 זל.; בערזען-מעקלער — 250 זל.; האנדעלס-פערמיטלער — 150 זל.; אינספעקטארען און אגענטען — 50 זל.; קאמיוואיאזשארען — 100 זל.; א רעגיסטראציע-קארטע קאסט 100 זל.

א חוץ דעם וועלען נאך צו די דאזיגע פרייזען צוגערעכענט ווערען פאר די קאמונאלע אינסטיטוציעס 30 פראצ.; פראפעסיאנעלע שולען — 25 פראצ.; האנדעלס-קאמערן — 15 פראצ. און 10 פראצ. אויסערגעוועהנליכען שטייער.

דעם 2 יאנואר וועלען זיך שוין אנהויבען די קאנטראלעס פון פאטענטען. די אונטערנעהמונג, וואס וועט ביז דאן נישט האבען קיין פאטענט וועט בעשטראפט ווערען מיט א שטראף, וואס בעטרעפט 20 מאל אזויפיל וויפיל דער פאטענט דארף קאסטען.

פאטענטען-קאנטראלע.

(2) די פינאנץ-מאכט האט איצט פעראָרדנעט א קאנטראלע פון די פאטענטען. אין פיל פאלען זענען צוזאמענגעשטעלט געווארען פראטאקאלען פאר אויסקויפען פאטענטען פון א קלענערער קאטעגאריע. די סוחרים ווערען געצוואונגען אויסצוקויפען העכערע קאטעגאריעס פאטענטען און דארפען נאך צאהלען 20 פראצ. שטראף.

וועגען „אדראטשעניעס" פאר שטודירענדע.

א נייע פעראָרדנונג.

(2) דאס קריגס-מיניסטעריום האט ארויסגעגעבען א נייע פעראָרדנונג וועגען פראלאנגאציעס פאר יונגעלייט פון פאבאר-עלטער, וואס שטודירען אין אויסלאנד. געבוירענע אין יאהר 1906 און עלטערע אויב זיי וועלען קוואליפיצירט ווערען אין דער קאטעגאריע „א" קענען בעקומען פראלאנגאציעס אבער נישט שפעטער ווי ביז צום 1. יולי פון יענעם קאלענדאר יאהר ווען זיי ווערען אלט 25 יאהר. נאך דעם קען זיי פערלענגערט ווערען דער טערמין פון צושטעלען זיך צום מיליטער נאך אויף א יאהר צו דעם דארפען זיי פאר'ן 1. יולי דערלאנגען א ביטע אין פ. ק. או. און צושטעלען א בעשטעטיגונג פון אוניווערזיטעט. פאבאר פליכטיגע פון 1906 י. או נעלטערע, וועלכע שטודירען אין אויסלאנד, וועלכע האבען זיך נאך צום פאבאר נישט געשטעלט, קענען בעקומען א פראלאנגאציע העכסטענס ביז צום 1. יולי פון יענעם יאהר, ווען זיי ווערען אלט 25 יאהר.

די געבוירענע אין 1907 י. און יונגערע קענען אויך געניסען פון די פראלאנגאציעס אויפן זעלבען סמך. אלע הנחות וואס זענען ערטיילט געווארען דורך די קאנסולאטען בלייבען אלע גילטיג, נאר זייער טערמין וועט זיך פאר די יאהרגענג 1903 און 1904 ענדיגען דעם 30. יוני 1929 י.

רעפרעזענטאנטען-וואהלען אין דער קרעדיט-געזעלשאפט.

א פארערונג פון די יודישע הויז-בעזיצער.

ווי בעקאנט איז ערשינען א פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגען קאארדינירען די סטאטוטען פון אלע קרעדיט-געזעלשאפטען אין פוילען.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם איז נישט לאנג אין לאדז פארגעקומען א קאנפערענץ פון אלע קרעדיט-געזעלשאפטען און ס'זענען אנגענומען געווארען א רייהע בעשלוסען, וועלכע דארפען סאנקציאנירט ווערען דורך די אלגעמיינע פערזאמלונגען פון די איינצעלנע געזעלשאפטען. די דאזיגע פערזאמלונג קומט פאר אין לאדז דעם 5. דעצעמבער און ווי ס'זעהט אויס וועט זי זיין זעהר שטורמיש און אינטערעסאנט.

ביז צו דער לעצטער צייט זענען די מעהרהייט פון די מיטגלידער אין דער היגער קרעדיט-געזעלשאפט געווען יודען, ווייל פון זיי רעקרוטירען זיך מייסטענס די הויז-בעזיצער אין לאדז. מיטגליד פון קרעדיט-געזעלשאפט ווערט יעדער הויז-בעזיצער, וואס נעהמט דארט א הלואה מעג זי זיין ווי קליין. לעצטענס, ווען מ'האט פעראייניגט צו לאדז די פארשטעט, ווענדען זיך די קליינע הויז-בעזיצער נאך קליינע הלואות. בעקומענדיג זיי ווערען זיי אויטאמאטיש מיטגלידער פון דער קרעדיט-געזעלשאפט איצט האלט עס דערביי, אז דער יודישער צענטראלער בעזיץ זאל מאיאריזירט ווערען כדי נעגענצווירקען דעם דאזיגען צושטאנד האט דער צענטראלער הויז-בעזיצער-פעראיין אויסגעארבייט א פראיעקט צו ענדערען די דירעקטע וואהלען אויף רעפרעזענטאנטען-וואהלען. עס זאלען געשאפען ווערען 3 קוריעס לויט דער הויך פון קאפיטאל. ד. ה. אז אויב 1000 מיטגלידער האבען הלואות צו 5.000 זל. (5.000.000 זל.) זאלען זיי האבען די זעלבע צאהל רעפרעזענטאנטען ווי 100 מיטגלידער צו 50.000 זל. (5.000.000 זל) דער דאזיגער פראיעקט האט ברעה נישט צו שטערען דער אויפבוי פון דער שטאט און נישט שטערען צו בעקומען הלואות אויך די קלענערע הויז-בעזיצער, בפרט פון די עקן שטאט, ער זאל אבער אפהיטען דעם איצטיגען צענטער פון מאיאריזירט צו ווערען. די יודען האבען ביז איצט קיינמאל זייער מעהרהייט נישט אויסגענוצט און זיך בעפרידיגט מיט א רעפרעזענטאנץ פון א דריטעל מיטגלידער אין דער דירעקציע, זיי ווילען אבער פערהיטען, אז ס'זאל אין לאדז זיך נישט ווידערהאלען די געשיכטע מיט ווארשא, וואו זיי האבען פערלוירען דעם גאנצען איינפלוס, אדער ווי אין פוזען, קאליש, פעטריקאוו, לובלין א. אנד. וואו זיי האבען קוים איינצעלנע פערטרעטער. איצט צעהלט שוין די קרעדיט-געזעלשאפט 1600 מיטגלידער, אויף דורכצופיהרען א בעשלוס איז נויטיג א פשוטע מעהרהייט. נאכן איינפיהרען דעם נייעם סטאטוט וועט אויף ענדערען א פונקט פון סטאטוט נויטיג זיין א דריי-פערטעל שטימען. די איניציאטארען בעווארענען זיך דעריבער, אז דער נייער פלאן זאל בעטראכט און בעשלאסען ווערען שוין אויף דער איצטיגער אויסערארדענטליכער פערזאמלונג.

אויף דער דאזיגער פערזאמלונג וועט אויך בעטראכט ווערען דער פארשלאג וועגען פערקלענערען די צינזען פאר פערשפעטיגטע ראטעס פון 1 פראצענט אויף א האלב פראצענט א חודש.

קבלת-פנים לכבוד דער ארץ-ישראל-דעלעגאציע.

אונטער'ן פארזיץ פון ה' ב. וואקס איז פארגעקומען א זיצונג פון דער עקזעקוטיווע פון „קרן היסוד", וועלכע האט די אויפגאבע פארצובערייטען דעם קבלת-פנים פאר די חשוב'ע געסט, דעם הויפט-דירעקטאר פון קרן היסוד אין ירושלים ה' לייב יפה און דעם גרינדער פון מגדיאל און פארזיצענדען פון קאלאניסטען פערבאנד אין א"י, ה' ש. זשוכאוויצקי, וועלכע קומען פרייטאג קיין לאדז. עס איז פעסטגעשטעלט געווארען פאלגענדער פראגראם:

מארגען פרייטאג 11 א זייגער פריה — קבלת פנים ביי דער באהן. פרייטאג אווענד אויפנאהמע פאר דער דעלעגאציע אין דער שוהל „אהל יעקב". שבת פריה ביים דאווענען וועט ה' יפה זיין אין דער סינאגאגע אויף אל. קאשטשושקי און ה' זשוכאוויצקי אין דער ווילקער שוהל. זונטאג אווענד גראנדיעזע אקאדעמיע אין פילהארמאניע, אין וועלכען עס וועט זיך בעטייליגען אויסער די דערמאנטע געסט פון א"י, אויך ד"ר משה וואלדמאן פון בערלין, רעדאקטאר פון דער „יודישער רונדשוי". מאנטאג און דינסטאג וועלען פארקומען אויפנאהמען אין פרויען-פערבאנד „וו.י.ז.א." און אין אנדערע ארגאניזאציעס. דינסטאג אווענד — אבשידס-באנקעט.

גלייכצייטיג וועט זיך אנהויבען אין אונזער שטאט דער גרויסער קרן היסוד-קאמפיין, וואס ווערט איצט אויך דורכגעפיהרט אין גאנץ פוילען.

---:o:---

האנדווערקער-בוי-קאאפעראטיוו

ביים צענטראלען פערבאנד, פאלודניאווא 4.

אין צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד איז געכטען פארגעקומען א בעראטונג פון איניגע פאכען, וואס זענען פערוואגדט מיט דער בוי-ארבייט (שלאסער, בלעכער, טישלער א. או. וו.) ס'איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א בוי-קאאפעראטיוו אויפ'ן ארט. זענען געצייכענט געווארען 145 פאיען צו 200 זל. ס'איז אויסגעוועהלט געווארען אן ארגאניזאציאנס קאמיסיע פון די ה״ה ארדיטאנס, ריזשאנסקי, כאסקי און גאלופאוויטש. די קאמיסיע דארף צוגרייטען די לעגאליזאציע און קויפען א פלאץ.

זעלבסטמארד צוליב מיסברויכען

(2) מיט עטליכע טעג צוריק איז צוליב פערשידענע מיסברויכען אפגעשטעלט געווארען אין זיין טעטיגקייט דער קאמארניק פון לאסקער קרייז אפאלינארי צעשעלסקי.

נעכטען איז דער קאמארניק צעשעלסקי בעגאנגען זעלבסטמארד דורך דערשיסען זיך.

בוימער אויף די טורמע-הויפען.

(2) דאס יוסטיץ-מיניסטעריום האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, אז די טורמע-הויפען זאלען בעפלאנצט ווערען מיט ביימער און ס'זאלען דארט אויף וויפיל ס'איז מעגליך איינגעארדענט ווערען סקווערען.

בע'גנב'עט א קאשטשאל.

(2) נעכטען האט זיך א גנב אריינבעקומען אין קאשטשאל אין וויטאן, לענטשיצער קרייז. ער האט פון דארט צוגע'גנב'עט א פושקע, אין וועלכער ס'האבען זיך אבער געפונען נאר 2 זלאטיס, וועלכער דער גנב האט צוגענומען. די פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג.

א גנבה אין א צאל-קאמער.

(2) נעכטען האט די „מערב טראנספארט-געזעלשאפט" געשיקט צו דער פאבריקס באהן אפצונעמען א טראנספארט סחורה. דערביי האט זיך ארויסגעשטעלט, אז ס'פעהלט פאר 7000 זלאטיס גארן. די גנבה איז געשעהען ביים אויסלאדען די סחורה פון די וואגאנעס אויף דער ראמפע פון דער צאל-קאמער. די באהן-פאליציי פיהרט אנ'אויספאָרשונג.

א שרפה.

(וו) נעכטען 6 א זייגער אין דער פריה האט אויסגעבראכען א שרפה אין דארף ברושיצא היינטער לאדז ביים לאנדווירט אנטאני מאדאישיק.

די שאדענס זענען זעהר גרויס. די סבה פון דער שרפה איז נאך נישט פעסטגעשטעלט.

2 מענשען צושניטען אונטערן צוג.

(ש) א טראגישער פאל האט פאסירט ביים „פרויעאור" 1 קילאמעטער פון דער סטאציע ראגאוו. אויפ'ן שאסע ראוו-ברזעזין איז געפאהרען דער פויער בלאשטשיק מיט זיין פרוי פון דארף ליסנא, סקערניעוויצער פאוויאט. דער באהן-וועכטער האט נישט געהאט פערמאכט דעם „שלאבען", אין מאמענט ווען בלאשטשיק איז ארויפגעפאהרען אויף די שינעס איז אנגעלאפען א פאסאזשירען-צוג, בלאשטשיק האט נישט בעוויזען שנעל דורכצופאהרען באלד איז ער צוזאמען מיט זיין פרוי געווען צושניטען אונטער די רעדער פון צוג. ביידע טויטע קערפערס זענען ליגען געבליבען ביז'ן אויספארשונג. דער באהן-וועכטער איז ארעסטירט געווארען.

פון דער מעבעל-בראנזשע.

די פירמע י. מ. טערקעלטויב (גארוטאוויטש 12) איז די עלטסטע אין לאדז אין דער מעבעל-בראנזשע, עקזיסטירט זייט 1882 יאהר. די פירמע בעשעפטיגט א גרעסערע צאהל קוואליפיצירטע ארבייטער אונטער די אנפיהרונג פון א ספעציעלען מעבעל-צייכנער ארכיטעקט, און איז דעריבער די ערשטע, וועלכע פיהרט איין נייע מאדעלען פון מעבעל. האט א ספעציעלע אפטיילונג פון שניצעריי-אויסארבייטונגען, וועלכע ווערט אנגעפיהרט פון אויסלענדישער שניצער ה' בעסטערמאן. לעצטענס זענען זעהר פאפולער געווארען די אזוי-גערופענע „טשעטשאטע" שלאף-צימער און די קונדען האבען שוין געמאכט א אויסגעבן אויפ'ן ראזינען הלק, האט די פירמע ספעציעל בעצויגען פון אויסלאנד פערשידענארטיגע ברושאווע פארנירען. אויפ'ן ווינטער-סעזאן בעווייזט טאקע די פירמע א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע ברושאוו-פאלירטע-שלאף-צימער. געפלאכטענע נאלד-ברושאווע ציטראן-ברושאווע, זילבער-ברושאווע, שווערישע ברושאווע, און אנדערע. אלע זענען אויסגעפיהרט לויט די לעצטע מאדעלען פון די לייפציגער מעבעל-מעססע.

אנטיסעמיטישע קאמפאניע צו די קראנקען-קאסע-וואהלען.

דאס כאראקטעריסטישסטע אין דער יעצטיגער וואהל-קאמפאניע צו דער קראנקען-קאסע איז, די פערשטארקטע אנטיסעמיטישע העצע פון די נ. פ. ר. און כ. ד. אזא העצע איז נישט געווען צו בעמערקען ביי די וואהלען אין פאריגען יאהר צום שטאט-ראט, סיים און סענאט. די נ. פ. ר. און כ. ד. וועלכע האבען געליטען א מפלה ביי די פאריגע וואהלען נוצען יעצט אויס דעם יודישען ארגומענט כדי צו שלאגען דעם סאציאליסטישען בלאק.

ווי בעקאנט געהען אין סאציאליסטישען בלאק פ.פ.ס., דייטשע סאציאליסטען, „בונד", רעכטע פ. צ. און פראפעסיאנעלע קלאסען-פעראיינען אין לאדז.

די אומפערשעהמטקייט פון די אנטיסעמיטען געהט אזוי ווייט, אז זיי דערלויבען זיך צו שרייבען וועגען יודישע פערדינסטען, אז זיי זענען פעט געווארען אויפ'ן חשבון פון פוילישען ארבייטער, די פאר יודישע אנגעשטעלטע, וועלכע זענען א ראנק דער בונדישער פראקציע אריינגעפיהרט געווארען אין דער קראנקען-קאסע, כדי זיך צו פערשטענדיגען מיט די יודישע פערדינסטע אויף יודיש איז ווי א דארען אין אויג די ענדעקעס און כאדעקעס. די נ.פ.רישע צייטונג „פראצא" גיט אפ גאנצע שפאלטען אויף „אויפצוקלערען" די פוילישע ארבייטער, אז דער סאציאליסטישער-בלאק וויל פערפלייצען די קראנקען-קאסע מיט יודישע אנגעשטעלטע.

דעם לעצטען זונטאג האבען די נ.פ.ר. ארויסגעלאזט זעהר א גיפטיגען פלאקאט געגען דעם סאציאליסטישען בלאק, פערשטעהט זיך, אז אויפ'ן פלאקאט פערנעהמען די ערשטע ערטער דער „בונד" און די דייטשע סאציאליסטען.

דער ראזינער פלאקאט צוזאמען מיט אנטיסעמיטישע אויפרופען איז דעם לעצטען זונטאג מאסענהאפט פערטיילט געווארען ביי די קאשטשאלען און אין די פוילישע ארבייטער קווארטאלען.

און די ליסטע 10 פון די לינקע פ.פ.ס. און אפאזיציע אין די פראפ. פעראיינען — האט אין איהר אויפרוף זיך אויך דערלויבט אנצוכאפען אן דעם אנטיסעמיטישען ארגומענט. אין איינעם פון זייערע אויפרופען שטעלען זיי פאר פאר'ן פוילישען ארבייטער דעם קאמף פאר רעכט אויף ארבייט, וואס עס פיהרען די יודישע ארבייטער, אלס קאמף אויף צו בעזעצען ביוראקראטען פון יודישע פעראיינען אויף פאסטענס.

מיט אזעלכע אנטיסעמיטישע מיטלען קעמפען זיי געגען סאציאליסטישען בלאק, חייל דער „בונד" געהערט אויך צו איהם.

צו אינטערעסאנטע דארף מען זיין העפליך.

צירקוליאר צו די געריכטס-בעאמטע.

(2) נעכטען האט דער לייטער פון די לאדזער פרידענס-געריכטען, ריכטער סיטניצקי פונאנדערגעשיקט צו אלע אפטיילונגען פון די געריכטען פאלגענדען צירקוליאר:

„אין די לעצטע עטליכע טעג האב איך שוין בעקומען די דריטע אנקלאגע אויף די בעאמטע, וועלכע בעהאנדלען נישט געהעריג העפליך די אינטערעסאנטען.

איך געפין דעריבער פאר נויטיג צו דערמאהנען אלע בעאמטע פון פרידענס-געריכט וועגען דער פליכט פון העפליכקייט בנוגע אלע, אהן אויסנאהם, אינטערעסאנטען. מ'דארף געדענקען, אז דאס פובליקום איז נישט פאר די בעאמטע, נאר די בעאמטע פאר'ן פובליקום. א דענערוווירטער בעאמטער קען נישט ארבייטען אין קיין עפענטליכע אינסטיטוציע, נאר דארף זיך פריהער קורירען.

ס'איז אהן א ספק, אז מאנכע אינטערעסאנטען נודזשען צופיל, מ'דארף אבער זיין צו זיי געדולדיג.

איך בעט דעריבער אלע בעאמטע, אז אין דער צוקונפט זאלען זיי זיך אזוי בעגעהען מיט די אינטערעסאנטען, אז ס'זאלען נישט מעגליך זיין קיין אנקלאגעס".

אפטייקען

היינט נאכט-דיזשורען.

(2) ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50) ק. קאנדזשינסקי (פעטריקאווער 164) וו. סאקאלעוויטש (פשעיאזד, 19) ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28) י. זונדאלעוויטש (פעטריקאווער 25) סאדאווסקא (זגערזשער 57) ה. דוטקעוויטש (זגערזשער 87) ז. גארטשיצא (פשעיאזד 59) א. שימאנסקי (פשענדזעלניאנא 75) א. בוסע (זשגאווסקא 59).

בוי-בעוועגונג.

(מ) נעכטען האט א קאמיסיע פון מאגיסטראט אונטערן פארזיץ פון לאוניק איזדעבסקי אפגענומען צוויי 2 שטאקיגע וואוין-הייזער אויף פאדמעיסקע גאס. די הייזער, וועלכע האבען 48 וואוינונגען זענען בעשטימט פאר די שטעטישע בעאמטע. די וואוינונגען זענען 1 שטוביגע, 1 שטוב מיט א קיך און צוויי שטובען מיט א קיך, אלע וואוינונגען האבען אוביקאציעס, איינארדנונגען פאר וואנעס. די קאמיסיע האט פעסטגעשטעלט אייניגע פעהלערן אין דער אויספערטיגונג און האט געגעבען א טערמין ביז צום 15 דעצעמבער אויף צו מאכען די נויטיגע אויסבעסערונגען.

וועגען פערזאמלונגען.

(ב) די שטאטישע סטאראסטווא טיילט מיט, אז אלע עפענטליכע פערזאמלונגען אין פערמאכטע לאקאלען, נישט אויסשליסענדיג פערזאמלונגען וועלכע ווערען צונויפגערופען דורך דעפוטאטען און סענאטארען, דארף געמאלדען ווערען אין דער שטאטישער סטאראסטווע 48 שעה פאר דער ערעפנונג פון דער פערזאמלונג.

די מיטיילונג וועגען דער פערזאמלונג מוזען ענטהאלטען מינדעסטענס 2 נעמען פון די, וואס רופען צוזאמען די פערזאמלונגען מיט זייערע אדרעסען, ס'מוז אויך אנגעגעבען ווערען די טאגארדנונג.

אויף פערזאמלונגען אונטער'ן פרייען הימעל און דעמאנסטראציעס מוז מען האבען א שריפטליכע ערלויבניש.

פון געריכט.

אזוי געוואר'ען איהר אונגעזעצליך קינד.

(2) נעכטען איז אין פרידענס-געריכט פארגעקומען דער פראצעס געגען עלזא ראזנער, וועלכע איז בעשולדיגט געווארען און אוועקווארפען איהר אונגעזעצליך קינד. די בעשולדיגטע האט זיך פערטיידיגט דערמיט וואס מיט א יאהר צוריק האט זי זיך אויף פאלודניאווע 25 בעקענט מיט א געוויסען זיגמונד ערנסט, וועלכער האט איהר צוגעזאגט חתונה האבען מיט איהר און זי פערפיהרט. שפעטער האט זי זיך דערוואוסט, אז ערנסט איז שוין א בעווייבטער ווען זי האט געהאט דאס קינד האט זי פאר גרויס פערצווייפלונג בעשלאסען דאס קינד אונטערצוּווארפען.

דאס געריכט האט גענומען אין בעטראכט דעם גייסטיגען צושטאנד פון דער אומגליקליכער יונגער מוטער און זי בעשטראפט נאר מיט 2 וואכען ארעסט.

געשטעלט אזוי'דערשטאנד דער פאליציי

(וו) דעם 14. אויגוסט 1927 האבען לעאנארד קלינקע, אנטאני און על'עאנארא סאבארסקי און מאריא ראניפאק א. א. פאהרענדיג אויפ'ן טראמוואי זיך צוקריגט מיט'ן קאנדוקטאר ווען פאליציי איז אנגעקומען האבען די אהאנטורניקעס געשטעלט א הידערשטאנד.

נעכטען איז זייער פראצעס פארגעקומען אין קרייז-געריכט. קלינקע, עלעאנארא און אנטאני סטאלארסקי זענען פערמשפט געווארען אויף אנדערטהאלבען יאהר תפיסה, מאריא ראניפאק, ארנא פילארסקא און יוזעף פילארסקי — אויף 8 חדשים תפיסה. לעאנאדרא און יוזעף סטושעלעצקי זענען בעפרייט געווארען צוליב מאנגעל אין בעווייזען.

פאר גנב'ענען א טאוועל שאקאלאד.

(2) פאר'ן קרייז-געריכט איז נעכטען געשטאנען דער 18-יעהריגער שילער פאניפאצי מאנדרושיק, וועלכער איז בעשולדיגט געווארען און צוגנבענען א טאוועל שאקאלאד אין געוועלב פון מלכה טשאפניק אויף פיעטריקאווער 197.

דער בעשולדיגטער האט זיך מודה געווען אין דער שולד און ערקלערט, אז ער איז געווען הונגעריג און האט געוואלט עפעס צו עסען, זייט 3 טעג האט ער שוין נישט געהאט געגעסען.

דאס געריכט האט ביי דער ראזינער גנבה אנערקענט מילדערנדע אומשטענדע און פערמשפט דעם אנגעקלאגטען אויף 3 חדשים טורמע.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען.
פעטריקאווער 10, טעל. 31-86
נעהמט אן פון 8-9½ פריה און פון 3½-4½ נאכמ.

Dr. med. St. Heinrich
POMORSKA 10, TEL. 47-67
ספעצ. פון אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
בעהאנדלונג מיט קווארץ-לאמפען-שטראהלען
נעהמט אן פון 2-3 נאכמ. און פון 4-7 אוועגד.

פערזאמלונג פון „מזרחי".

אויף דער לעצטער גענעראל-פערזאמלונג פון „מזרחי" איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען דער בעטייליגונג אין דער זאמלונגס-אקציע פון קרן קימת און קרן היסוד און אין דעם קבלת-פנים לכבוד דער דעלעגאציע פון קרן היסוד דיכטער לייב יפה און שמואל זשוכאוויצקי. אייניגע רעדנער האבען ארויסגעריקט די פאדערונג, אז די קרנות זאלען זיך נישט געפינען אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע נאר אין א בעזונדער לאקאל.

ס איז איינשטימיג בעשלאסען געווארען אפיציעל זיך צו בעטייליגען אין דער קבלת-פנים-פייערונג און אין דער זאמלונגס-אקציע.

אינ'ם נייעם בודזשעט איז אסיגנירט געווארען 5.000 זל. אויף שעורי ערב פאר דערוואקסענע און פאר קינדער, וואס לערנען זיך אין די פאלקס שולען. אין דער נייער פערוואלטונג זענען אויסגעוועהלט געווארען:

פערוואלטונג: אסט אהרן, ביאלער יצחק מאיר, בערגער יצחק, הרב גוטקאווסקי יעקב, דאבושינסקי דוב, העלמאן משה, ווארשאווסקי בענדעט, זילבערש:ין זאב, זילבערשטיין לייב, פאזנערזאהן שלמה, פילעק אלחנן און ראזענבערג יוסף.

אלס קאנדידאטען: אלפערן יעקב, וויינטרויב אברהם, ווישליצקי, הארוויץ מנחם, קלובסקי יחיאל מאיר און שיינפישבער משה.

אין דער רעוויזיאנס-קאמיסיע: האכענבערג בצלאל, ליבזאהן עקיבא, פאלמאן יהודה און פויזנער אלימלך.

ביי די שערער-ארבייטער

לעצטענס זענען אין טעקסטיל-פעראיין פארגעקומען א רייה בעראטונגען און פערזאמלונגען פון שערער-ארבייטער. ס'איז בעטראכט געווארען די לאגע אין פאך. עס איז אנגעוויזען געווארען אז דאס שערער פאך איז צום ערגסטען ארגאניזירט, פון 1500 שערער-ארבייטער זענען אין פעראיין פערשריבען קוים עטליכע צעהנדליג. פערשטעהט זיך, אז דאס בלייבט נישט אהן רעזולטאטען. דער ארבייטס-טאג איז בעגרעניצט, נישט פערהאן קיין מינימום לוין, דאס פאך ווערט פערפלייצט מיט פריש-אויסגעלערנטע, נישט פערהאן קיין קאנטראל ביים צונעהמען ארבייטער. א. ד. גל.

א טייל שערער האבען אויף די בעראטונגען זיך ארויסגעזאגט, אז עס וואלט לייכטער געווען צו ארגאניזירען די שערער'ס, ווען עס וואלט געווען א בעזונדערער לאקאל פאר דער שערער-פאך אלס סעקציע פון פעראיין.

עס איז בעשלאסען געווארען צו רופען זונטאג דעם 2-טען דעצעמבער א גרויסע שערער-פערזאמלונג ווי די אלע אויבענדערמאנטע פראגען זאלען בעטראכט ווערען.

א בריף אין רעדאקציע

חשובע רעדאקציע!

איך האב דעם כבוד אייך צו בעטען צו געבען אנ'ארט אין אייער ג' צייטונג פאר פאלגענדע פאר שורות מיינע:

אין דעם בעריכט פון דער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג פון 18 ה. ח. וואו ס'איז געזאגט וועגען דעם אנגענומענעם קאסע-בעריכט, וויל איך פעסטשטעלען, אז דער בעריכט איז פון מיר אלס קאסירער נישט געווען אונטערגעשריבען, און נישט קוקענד ג דערויף, וואס איך האב זיך בעשטעלט מיט'ן סעקרעטאר ה' נאדעל אויף דעמועלבען טאג די קאסע-פאזיציעס אפצושטימען, האט זיך דאך די אגודה-מעהרהייט צוגעאיילט דערמיט, וויסענדיג גאנץ גוט, דאס איך וועל אודאי נישט מסכים זיין צו אקצעפטירען אזעלכע עהנליכע פאזיציעס ווי 2000 זל. וואס דער פארזיצער האט גענומען נישט פרעגענדיג קיינעם צו זיין נאך נישט בעשטעטיגטען דיספאזיציאנס-פאנד, וואס ער האט נאך ביז איצט נישט אויפגעוויזען, צו וועלכען צוועק ער האט דאס פערנוצט, וכדומה. און דעריבער האב איך טאקע געגעבען אזא ארט האנדלונג אויף דערזעלבער זיצונג פראטעסטירט, וואס איז אויך אריינגעטראגען געווארען אין פראטאקאל.

מיט דרך ארץ

א. י. בזשעזשינסקי

פערוו.-מיטגליד פון דער יוד. קהלה אין לאדז.

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענערישע קראנקהייטען. היי:ונג מיט קווארץ-לאמפען (האר-אוועקנעמען)
נעהמט אן פון 8-10 און פון 5-8 אוועגד.

די טראַגעדיע פון אַ לעמבערגער יודישען יונגענמאַן

רייכע עלטערען ווילען זייער זוהן נישט געבען צו עסען.—זיי מאַכען איהם פאַר משוגע.

פון לעמבערג שרייבט מען:

דער 22־יעהריגער יונגערמאַן דוד הערמעלין איז אַראָפּגעשפּרונגען פון צווייטען שטאָק און איז אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל. מיט דעם ראָזינען זעלבסטמאָרד־פּרוּב, קאָכט איצט גאַנץ לעמבערג, ווייל צו נעהמען זיך דאָס לעבען האָט דעם יודישען יונגענמאַן דערפיהרט אַ טראַגישע געשיכטע:

אויף קראַשיצקי־גאַס נומער 20, וואוינט דער יודישער מעבעל־הענדלער יוסף הערמעלין. וועלכער איז אַ גרויסער גביר. ער האָט צוויי הייזער. אין הויז, אין וועלכע הערמעלין וואוינט, האָט ער בשותפות מיט זיין שוועסטער. דאָס צווייטע הויז האָט ער אויף טריבונאַלסקאַ־גאַס, אין וועלכען עס געפינט זיך הערמעלינ'ס גרויס געשעפט פון לוקסוס־מעבעל. הערמעלין האָט פינף קינדער. צוויי פערהייראַטע טעכטער, וואָס וואוינען אין ווין און דריי זיהן, פון וועלכע דער יונגסטער איז דער 22־יעהריגער דוד, וואָס איז אַ זעהר אינטעליגענטער און פיינער יונגערמאַן און דאַבּיי אַ גוטער מוזיקער.

נישט געקוקט דערויף, וואָס הערמעלין איז אַ גביר רצון איז ער דאַבּיי אַ גרויסער קמצן, וועגען זיין קמצנות הערט מען כסדר אין שכנות. אויף דעם יונגסטען זוהן, דוד, האָבען די עלטערען מיט אַ צייט צוריק געוואָרפען אַנ׳אומחן, פאַרוואָס זיי האָבען פיינט דעם יונגסטען זוהן? — דערויף קאָן קיינער נישט געבען קיין קלאָהרען ענטפער, אַפילו נישט זיינע עלטערען.

אַם מייסטען פלעגען די עלטערען אַרויסווייזען זייער קמצנות בנוגע זייער יונגסטען זוהן, דוד, וואָס האָט אַ גרויסע פאַרליבע צו מוזיק, האָט נישט איין מאָל געבעטען ביי טאַטע־מאַמע, אַז זיי זאָלען איהם העלפען ביים שטודיום אויסצונוצען זיין טאַלאַנט אויפ'ן געביט פון מוזיק, אָבער זיי האָבען דערפון נישט געוואָלט הערען און געדענקען. דוד האָט אָבער אַליין זיך געלערנט. דערויף ענדיגט זיך נישט די טראַגעדיע פון דעם יונגענמאַן. אין דער לעצטער צייט האָבען די עלטערן אַפילו נישט געוואָלט געבען זייער קינד צו עסען צו דער זאַט. מען האָט איהם ממש געשפּאָרט אַ ביסען אין מויל. דוד פלעגט אַרומגעהן הונגעריג און צוליב דעם פלעגען צווישען איהם און זיינע עלטערן, בפרט מיט זיין מוטער, פאָרקומען גרויסע סקאַנדאַלען.

וועלענדיג פטור ווערען דוד'ן פון שטוב איז די מוטער זיינע געפאַלען אויף אַ המצאה און איהם געמאַכט פאַר אַ „מטורף"... מען האָט זיך אָפּגעשמועסט מיט אַ דאָקטאָר פון משוגעים־הויז. אַ געזונדען און פרישען האָט מען דוד'ען אָפּגעפיהרט קיין קולפּאַרקאָוו. יסורים און פיין האָט דער אומגליקליכער דריי וואָכען געליטען אין משוגעים־הויז. ער האָט נישט געוואוסט, וואָס עס איז אויף איהם פּלוצלונג געפאַלען. געזונד און פריש — און דאָ געפינט ער זיך אין קולפּאַרקאָוו.

אין אַ געוויסען טאָג איז ער בעפאַלען דעם דאָקטאָר, וואָס איז צו איהם אַריינגעקומען, און געפאָדערט, אַז מען זאָל איהם בעפרייען פון משוגעים־הויז, ווייל ער איז געזונד. די געוואַלדען פון דער אומגליקליכען יונגענמאַן זענען געגאַנגען עד לב השמים, אַזוי, אַז אַ פרעמדער יוד, וואָס איז זיין קרוב געקומען בעזוכען אין משוגעים־הויז איז אַריין אין צימער פון דוד'ן. דאָ האָט דער יונגערמאַן דערצעהלט דעם יוד די גאַנצע מעשה. דער דערמאָנטער יוד האָט געפאָדערט, ביים דאָקטאָר, אַז ער זאָל דוד'ן בעפרייען, ווייל זאָנסט וועט ער געגען איהם אַריינטראָגען אַ אַנצייגע דאָס ער האָט פערשפּאַרט אין קולפּאַרקאָוו אַ געזונדען מענש. דער דאָקטאָר האָט זיך, קענטיג דערשראָקען פאַר דער דראָהונג, ווייל ער האָט תיכף בעפרייט דוד'ן פון משוגעים־הויז. נאָך דער ראָזיגער מעשה איז די גאַנצע פרעסע אַרויס מיט א „ויצעקו" אויף דוד'ס עלטערן, אַזוי, אַז זיי שעהמען זיך נאָך עד היום אַרויסצוקומען אויף דער גאַס, און ה' יוסף הערמעלין, דוד'ס פאָטער איז פאַר בושה שווער קראַנק געוואָרען.

ערשט איצט אָבער האָט זיך אָנגעהויבען דער אמת'ער גהינום פאַר דעם יונגענמאַן. זיין מוטער האָט איהם אָנגעהויבען אָנצוטון געבּרענטע צרות. מען האָט איהם געלאָזט הונגערען, נישט געלאָזט אַ שעה לענגער זיצען אין בעט. די ברידער פלעגען איהם ממש קאַטעווען. עס איז אַזוי ווייט געקומען, אַז ער האָט זיך געטראָגען מיט זעלבסטמאָרד־געדאַנקען. די עלטערן און ברידער האָבען געוואוסט, אַז דוד טראָגט זיך מיט'ן פּלאַן צו נעהמען זיך דאָס לעבען. אָבער זיי האָבען זיך דערפון גאָרנישט געמאַכט, נאָר פּונקט פערקעהרט, זיי האָבען געוואַרט אויף דער מינוט, אַז זיי זאָלען זיך פון איהם בעפרייען.

זונטאָג פאַרנאַכט האָט דוד געבעטען אַ שטיקעל ברויט, ווייל ער איז געווען שטאַרק הונגעריג. ווי געוועהנליך האָט מען איהם נישט געוואָלט געבען. איז ער געגאַנגען בעטען ביי זיין מוטער זי זאָל אויף איהם רחמנות האָבען און איהם געבען אַ שטיקעל ברויט, ווייל ער איז אַ גאַנצען טאָג ניכטערן געווען. האָט איהם די מוטער געגעבען אַ פעניצעל, וואָס אָסור צו פאַר אַ דריי־יאָהריג קינד איז עס גענוג. דוד איז געוואָרען אין כעס און אָנגעהויבען בעליידיגען זיין מוטער, וואָס האָט נישט קיין רחמנות אויף אַ לייבליך קינד. פון אַ וואָרט צו אַ וואָרט האָט ער דער מוטער אַ פּאַטש געטון. געשעהן איז עס אין זיין גרעסטער אויפרעגונג, ווען ער איז געקומען אביסעל צו זיך האָט ער חרטה געהאַט, וואָס ער האָט דערהויבען די האַנד געגען זיין מוטער. אַ שלעכטע מאַמע, אָבער פאָרט אַ מאַמע, אוים פערצווייפלונג, וואָס ער האָט זיך נישט געקענט בעהערשען און געשלאָגען די מאַמע האָט דוד בעשלאָסען צו נעהמען זיך דאָס לעבען. ער איז אַרויס אויפ'ן גאַניק און פון צווייטען שטאָק און זיך אַראָבגעוואָרפען אין הויף.

אַראָפּפאַלענדיג האָט דוד'ס קערפּער אַזאַ שטאַרקען קלאַפּ געטון אין די שטיינער, אַז אַלע שכנים זענען זיך צונויפגעלאָפען. דוד איז געבליבען ליגען בעוואוסטלאָז. ווען מען האָט איהם אַביסעל אָפּגעמונטערט האָט ער מיט אַ שוואַכען קול געבעטען זיך ביי די שכנים און עולם, וואָס האָט זיך דערווייל פערזאַמעלט:

— לאָזט מיך שטאַרבען, ווייל מיין מאַמע לאָזט מיך נישט לעבען!

דאָן איז דער אומגליקליכער ווידער געפאַלען אין חלשות.

דאָס כאַראַקטעריסטישע ביי דעם אַלעמען איז דאָס, וואָס ווען דוד איז אַראָפּגעשפּרונגען פון צווייטען שטאָק, האָבען זיך זיינע עלטערן און ברידער פערשלאָסען ביי זיך אין דער וואוינונג און נישט געוואָלט וויסען, וואָס מיט זייער קינד קומט פאָר!

עס איז באַלד אַרויסגערופען געוואָרען דער דאָקטאָר פון „פּאָגאָטאָוויע ראַטונקאָווע", וועלכער האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער אומגליקליכער יונגערמאַן האָט געבראָכען אַ פוס און אַכט ריפּען. דער דאָקטאָר האָט איהם געהייסען אַרויפנעהמען אין שטוב אַריין. ווען מען האָט דעם אומגליקליכען אַרויפגעבראַכט, האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די טיר פון זיין עלטערנס וואוינונג איז פערמאַכט. מען האָט אָנגעהויבען צו קלאַפּען אין דער טיר. אָבער קיינער האָט זיך אין משך פון אַ האַלבער שעה נישט אָנגערופען. דאָס האָט צווישען די שכנים אַרויסגערופען אַזאַ אויפרעגונג, אַז זיי האָבען אָנגעהויבען שטורמען די טיר און עס האָט געדראָהט, דאָס די שכנים זאָלען אויפברעכען די טיר, האָט דוד'ס עלטערער ברודער מונדיק, געעפענט די טיר, מונדיק האָט זיך אַזוי ציניש פערהאַלטען, אַז ה' ד"ר האַניגמאַן, וואָס וואוינט אין שכנות, האָט געפאָדערט, אַז מען זאָל דוד'ן אָפּפיהרען אין שפּיטאָל, ד"ר האַניגמאַן האָט נעמליך ערקלערט, אַז עס דראָהט אַ געפאַהר, דאָס אויב דוד וועט בלייבען אין דער היים, וועט מען איהם דעם טויט מאַכען.

דער דאָקטאָר פון „פּאָגאָטאָוויע" האָט געפאָדערט, אַז עמיץ פון דוד'ס עלטערן אָדער ברודער זאָלען דעם שווער־פערוואונדעטען אָפּפיהרען אין שפּיטאָל. אָבער קיינער פון זיי האָט דאָס נישט געוואָלט טון. ערשט שכנים און די דינסט פון די הערמעלינס האָבען זיך מרחם געווען אויף דעם אומגליקליכען יונגענמאַן און אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

א יודישע מאמע זוכט 14 יאהר איהר קינד.

א פערפלאָנטערטע יודישע פאַמיליען־טראַגעדיע אין אמעריקא.

אין אַ קעלער־שטוב אין ניו־יאָרק אין אַ פערוואָרפענער גאַס אין ברוקלין, זיצט אַ יודישע מאַמע און וויינט און לאַכט פון האַרצוועהטאָג און פרייד. איבער דרייצעהן יאָהר האָט זי געזוכט איהר קינד, וואָס איהר מאַן האָט פון איהר אַוועקגעריסען און פערשוואונדען — געזוכט, געהאָפט, פערצווייפעלט און ווידער געזוכט און ענדליך האָט זי איהם געפונען.

דאָס איז איינע פון די מערקווירדיגסטע און טרויעריגסטע פאַמיליען־דראַמעס פון גרויסען טומעלדיגען לעבען אין אַמעריקאַ.

מיט אַכצעהן יאָהר צוריק האָט מאָלי די איצטיגע מוטער פרוי פּאַפּאַראַ, געוואוינט מיט איהרע עלטערען אין ניו־יאָרק. איהרע עלטערן זענען גריכישע יודען און קומען פון אַ קליין שטעטעל נעבען סאַלאָניקי. מאָלי איז דאַמאָלס אַלט געווען בלויז פופצעהן יאָהר. אָבער זי איז געווען אַ זעלטענע שעהנהייט, אַ סך בחורים האָבען געחלומ'ט וועגען דער קליינער, שוואַרצער, קוועקזילבערדיגער מאָלי'ן מיט דעם שוואַרצען פלאַם אין די גרויסע אויגען.

און גראָד דעמאָלט האָט זי זיך בעגעגנט מיט איינעם אַ יונגענמאַן, מאַרסים פּאַפּאַראַ, אַ אומבעקאַנטער שפּאַנישער יוד. פּאַפּאַראַ איז געווען מיט צוועלף יאָהר עלטער פון מאָלי'ן. מאָלי איז נאָך געווען אַ קינד. אָבער דורך פערשיידענע דריידלעך און פערשפּרעכונגען האָבען איהרע עלטערן ערלויבט זי זאָל מיט איהם חתונה האָבען

צו זעכצעהן יאָהר איז שוין מאָלי געווען אַ מוטער פון אַ יונגעלע. פון פּאַפּאַראַס אַלע פערשפּרעכונגען, רייכקייטען און „ירושות" האָט זיך אויסגעלאָזן אַ טייך. מאָלי'ס עלטערן האָבען זיך גלייך אַרומגעזעהען, אַז ער איז אַ ליידאַק, וואָס האָט קיין שום פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר זיין פרוי און קינד. אָבער ער האָט זיך איינגעגעסען אין זייער לעבען. מאָלי איז געגאַנגען אַרבייטען, איהר מוטער האָט אויפגעפּאַסט אויף דעם קינד און דער מאַן האָט „געשפּילט" און געטרונקען.

„איין שעהנעם נאָכמיטאָג — דערצעהלט די גריכיש־יודישע מוטער — האָט מיין מאַן גענומען מיין עלטער יונגעלע, מייער איז זיין נאָמען, און ער זאָגט מיר, אַז ער געהט מיט איהם אין קינאָ. מייער איז געווען אָנגעטון אין אַ סוועטערל, וואָס מיין מוטער האָט איהם געקויפט.

„די גאַנצע צייט האָב איך נישט אויפגעהערט צו זוכען מיין קינד. וויפיל מאָל בין איך שוין געווען פערצווייפעלט און געטראַכט, אַז שוין קיינמאָל וועל איך זיך נישט דערוויסען וואו זיין געביין איז אַהינגעקומען.

ערשט דאָ נישט לאַנג האָט אַ בעקאַנטער, וועלכער איז געקומען פון לאָס אַנדזשעלאָס איהר געבראַכט די נייעס, אַז איהר קינד געפינט זיך אין אַ יתומים־הויז אין פילאַדעלפיא. דאָס זאָל ער זיך האָבען דערוואוסט פון איהר מאַן, וועלכען ער האָט בעגעגענט אין לאָס אַנדזשעלעס.

זי איז אַוועק קיין פילאַדעלפיא, דאָרט האָט זיך אַ ריכטער פעראינטערעסירט אין איהר אומגליק, דער ריכטער האָט שנעל פעסטגעשטעלט, אַז מאָרים פּאַפּאַראַ געפינט זיך איצט אין אַ לאָס־אַנדזשעלעסער טורמע, פעראורטיילט אויף לעבענסלענגליכע געפענגניש פאַר ערמאָרדען אַ יונגע פרוי, מיט וועלכער ער זאָל האָבען געלעבט אַ געוויסע צייט.

אַ ווייטערע אונטערזוכונג האָט אַרויסגעבראַכט דעם פאַקט, אַז דעם זוהן האָט דער מערדער־פאָטער מיט יאָהרען צוריק אַריינגעגעבען אין אַ יתומים־הויז אין סאַן־פראַנציסקאָ.

„ארט"
זאַכאַדניאַ 43
יודישער קאַמער־טעאַטער
לייטונג: מ. בראַדערזאָן.
היינט - 1 פאַרשטעלונג: אָנהויב 9.30 אַ זייגער אָוונט
„אַלץ טאַנצט"
1) שטאַרקער פון טויט
אינסצעניזירטע לעגענדע אין 2 אַקטען מיט פּראָלאָג, אינטערמעצאָ און עפּילאָג.
2) ליבשאַפט שיפּט.
3) אונזערע קינדער.
4) אין ווילדען וואַלד.
5) ווען ווייבער שווייגען.
6) וואָס יעדער טהוט.
7) אַלץ טאַנצט.
הנחה־בילעטען זענען היינט גילטיג.
ליטער. לייטער: מ. בראַדערזאָן. מוזיק. לייטער: דוד בייגעלמאַן. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען—ד. מאַטוס און ש. בלום. קאָנפערענסיערן: י. ריינגלאַס און מ. נעלקען

Dr. med. J. LUBICZ
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.
איינענע פּראַצאָווניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע
אַפּאַראַטען, ווי: וועלאָדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסט־
ליכע פיס, גאָרסעטען א. ז. וו.
עמפּפאַנג פון 5—7 אין אָוונט.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעס פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
[illegible]

גילטיג דעם 22-טען נאָוועמבער 1928

8377. אַנ'אַבאָנענט.

דער לאָקאַטאָר האָט טאַקע נישט קיין רעכט אייגענווילליג צו ענדערען די בעשטימונג פון לאָקאַל.

פאַר קיין עקסמיסיע איז אָבער נישט פאַראַן קיין רעכטליכען גרונד, ווייל די ענדערונגען פון אַ קאַנאַל־געוועלב אויף אַ הערבאַטשאַרניע פערערגערט נישט די אינטערעסען פון הויזווירט.

8378. אַ טרייער לעזער פון אַלעקסאַנדער־וועניג, וואָס איהר ווייסט, אַז דער פערקויפער איז אַ יורש צום הויז, ער מוז קודם כל, זיין ירושה־רעכט אריינטראָגען אין דער היפּאָטעק.

דעמאָלט וועט ער ערשט געזעץ־פעהיג זיין צו זועלכע האַנדלונגען.

8379. אַ 1888.

אַלע מיליטער־פליכטיגע פון יאָהרגאַנג 1888, אָהן אונטערשיד פון קאַטעגאָריע, ווערען גערופען אויף די איצטיגע קאָנטראָל־פערזאַמלונגען פאַר די פערשפּעטיגטע ווערען בעשטימט ווערען צוגאָב־פערזאַמלונגען.

8380. יעקב סאַד.

8381. אַ לעזער פון וואָלבאָרסקאַ 33.

וואָס שייך דעם יאָהרגאַנג 1897, איז נישט גענוג, כדי בעפרייט צו ווערען פון דער פליכט צו געהן אויף די קאָנטראָל־פערזאַמלונגען צו פעררופען זיך אויף דעם אומשטאַנד, וואָס מען איז שוין אויף אַזעלכע פערזאַמלונגען געווען אין די יאָהרען 1925, 1926 אָדער 1927, נאָר מען מוז נאָך האָבען דורכגעמאַכט מיליטערישע איבונגען. און דאָס איז שוין אַלס איינס, צי אויך אין די יאָהרען 1925, 1926 אָדער 1927 אָדער נאָך פריהער.

8382. א. שאַלדאַיצעווסקי.

8383. אַנ'אומגליקליכע פרוי.

וועגען אייערע ענינים ראַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטבּרענגענדיג די צייטונג.

8384. שיינהאַרץ.

אויב אַנ'אַרבייטער שטעלט זיך נישט צו דער אַרבייט אָהן בעגרינדעטע מאָטיווען אין משך פון 3 טעג דורכאַנאַנד, ווערט דער אַרבייטס־אָפּמאַך אויפגעלעזט. וויבאַלד אָבער די סבה פון נישט קומען צו דער אַרבייט איז אַ קראַנקהייט האָט דער אונטערנעהמער נישט קיין רעכט צו קינדיגען דעם אַרבייטער אין משך פון 4 וואָכען.

8385. י. ר. פון קילינסקיעגאָ.

קיין 10 פּראָצ. אויפ'ן חשבון פון די אויסגאַבען זענען די לאָקאַטאָרען פון די 1־שטוביגע דירות קיינמאָל נישט מחויב געווען צו צאָהלען. אין לאָדז פּראַקטיצירט זיך צו צאָהלען נישט מעהר ווי 6 פּראָצ. און דאָס איז אַלץ איינס, צו די טרעפּען ווערען בעלויכטען מיט נאַפט אָדער עלעקטריע און אויף וואָס פאַרא אופן ס'ווערט בעזאָרגט דאָס וואַסער אין די רוירען צו דורך מעכאַנישע אָדער פיזישע כחות. פערשטעהט זיך, אַז איצט ווען דאָס לויפענדע דירה־געלד בעטרעפט שוין איבער 50 פּראָצ. פון דער גרונט־סומע ווערען די דערמאָנטע לייסטונגען אויפגענומען פון די לאָקאַטאָרען און דעריבער דאַרפען זיי נאָך וועניגער צאָהלען אויפ'ן חשבון פון די שווייצארטשעניעס.

—:o:—

8386. אַ הויז־בעזיצער פון רזשגאָווסקאַ גאַס.

ס'איז אונמעגליך אויסצורעכנען אַלע סבות, וועלכע געבען אַ גענוגענדען רעכטליכען גרונד פאַר אַנ'עקסמיסיע.

שרייבט אויספיהרליכער וועגען וואָס ס'גייט אייך.

מאַן און ווייב קריגן זיך,

ווייל זיי האָבן נישט וואָס צו רעדן צווישן זיך.

מאַן און פרוי זיצן אין הויז און האָבן נישט וואָס צו זאָגן איינער דעם צווייטן.—מען מוז זאָגן אַ מעריקאַנער שרייבער. בעשאַפן זאַכן אין פאַמיליען-לעבן אויסער'ן הויז. אין וועלכע מאַן און פרוי זאָלן זיין גלייך פעראינטערעסירט.

אין דעם „אַמעריקען" איז פאַרהאַן אַן אינטע-רעסאַנטער אַרטיקעל, וואָס האָט צו טון מיט די פראַגן פון פאַמיליען-לעבן.

אַז מאַן און ווייב קריגן זיך, טויג נישט, אָבער, אַז זיי שווייגן איז נאָך ערגער. שווייגן מיינט מען נישט אין דעם זין, אַז זיי זענען ברוגז איינער אויפ'ן צווייטן, נאָר — זיי שווייגן ווייל זיי האָבן נישט וואָס צו ריידן צווישן זיך.

נעהמט אַזאַ בילד פון לעבן: ס'איז 9 אַ זייגער אין אָוונט. די קינדער זענען שוין געגאַנ-גען שלאָפן. די פרוי איז געבליבן זיצן אין קיך, צו פעררעכטן אַ קינד'ס קליידעלע. דער מאַן זיצט אין דיינינג רום איבער אַ צייטונג. די פרוי רעדט נישט צום מאַן און דער מאַן רעדט נישט צו דער פרוי. אַז דער מאַן ווערט פאַרטיג מיט דער צייטונג, זיצט ער נאָך אַ ווײלע און טראַכט וועגן זיינע פערזענליכע זאַכן. דערנאָך הויבט ער אָן איינצודרימלען. פאַרוואָס רעדט ער נישט מיט דער פרוי? ווייל ער האָט נישט וואָס צו רע-דן מיט איהר. אַלע געוועהנליכע רייד פונ'ם טאָג-טעגליכן לעבן, זענען שוין אָבגערעדט גע-וואָרען ווען מען האָט געגעסן. מאַן און ווייב האָבן זיך שוין דורכגערעדט וועגן דעם געזונד-צושטאַנד פון די קינדער און וועגן נאָך אַ פאַר פאַמיליען-זאַכן. די פרוי האָט שוין דעם מאַן ער-צעהלט, וואָס זי האָט איבערגעלעבט דורכ'ן טאָג. די איבערלעבונגען פון אַ פרוי וואָס זיצט אין הויז זענען דאָך אַזוי ענליך פון איין טאָג אויף דעם צווייטן. דאָס קינד עסט נישט גוט, אַנ'אַנדער קינד איז ווילד, דאָס קינד האָט געקר גען אַ גוטען „מאַרק" אין שול, און אַזוי ווייטער. אַביסעל שפע-טער אין אָוונט ווערט שטיל אין הויז. זיי האָבן שוין מעהר נישט וואָס צו ריידען, אַלץ איז שוין אָפגערעדט געוואָרען.

נעהמט אַ צווייט בילד. אין טראַמוואַי זיצט אויף אַ באַנק אַ מאַן אין די פערציגער יאָהרען און אַ פרוי אין דעם זעלבען עלטער. זיי זיצען ביידע און שווייגען. מיט אַמאָל געהט אַריין זייע-רער אַ בעקאַנטער. דער מאַן לעבט אויף: „מאַ-ריס, וואָס מאַכסטו?" ער הויבט אָן צו רעדען, אַזוי ווי עס וואָלט זיך אין איהם פלוצלינג געע-פענט אַ קוואַל פון רייד.

אָדער עס קומט אַריין אַ שכנה. די פרוי שיינט אויף. זי הויבט אָן צו רעדען און רעדען און רעדען.. פאַרוואָס האָט זי פריהער נישט גע-רעדט מיט איהר מאַן? ווייל זי האָט נישט געהאַט וואָס צו רעדען. אַלע רייד מיט דעם מאַן זענען שוין לאַנג געווען אָפגערעדט.

אַט פון דעם דאַזיגן שווערען שווייגען און נישט-אינטערעסאַנטקייט, לאַנגווייליגקייט צווישען מאַן און פרוי, קומען אַרויס, זאָגט דער אַמעריקאַ-נער שרייבער, אַ סך צרות. אַז מען האָט נישט קיין אינטערעס וועגען וואָס צו רעדען אויסער די הויז-זאַכען, אַז מען שווייגט, הויבט מען זיך גאָר אָן צו קריגען. דאָס קען פאַרקומען אויף אַזאַ אופן. מען זיצט ביידע אין הויז און מען רעדט נישט אַ-ווּאָרט. קיין וואָרט אַלאַנגע צייט. מיט אַמאָל דער-לאַנגט די פרוי אַ זאָג: „האָסט געמעגט קומען אַבי-סעל פריהער אין זעהן, אַז יאָסעק זאָל נישט אַזוי ווילדעוועט".

דער מאַן, וואָס האָט די זעלבע זאַך אין דעם זעלבען טאָג שוין געהערט עטליכע מאָל, ווערט אין כעס און ענטפערט מיט אַ בייזען טאָן. עס גע-דויערט נישט אַ מינוט און פון דער שווייגעניש קומט גאָר אַרויס אַ ברוגז.

וואָס-זשע איז פון דעם געדרונגען? וואָס קען מען זיך טון דעם אַפלערגען?

דער ענטפער איז אַזאַ: מאַן און פרוי דאַר-פען זיך זעהען צו ענטוויקלען און צו בילדען און בעשאַפען אין הויז אויך אַנדערע געשפרעכען, גע-שפרעכען וועגען טעאַטער, וועגען אַ בוך, וועגען צייטונגס-זאַכען, וועגען אַלגעמיינע געשעהעניש׳ן. אַזעלכע געשפרעכען וועלען פעררטרייבען די לאַנג-ווייליגקייט, די נערוועזיטעט, די אַנגעשטרענגט-קייט און זיי וועלען אויספילען די פוסטקייט פון די שווערע ווינטער-אָוונטען.

דער מענטש וואָס שמייכלט תמיד דער מענטש וואָס שמייכלט נישט..

דער פראַנצויזישער פרעזידענט גאַסטאָן דו-מערג איז בעקאַנט אונטערן נאָמען:

„דער מענש וואָס לאַכט".

ער איז אפשר דער לאַכעדיגסטער מענש צווי-שען די מלוכה לייט. קיינער האָט איהם נאָך נישט געזעהן אַנדערש ווי לאַכען, אָדער שמייכלען. אַזאַ מענש איז ער שוין. שמייכלט און גאָר!

ביז איצט האָט נאָך אפשר פראַנקרייך נישט געהאַט אַזאַ ליבען, שמייכלדיגען פרעזידענט.

אומעטום איז ער בעקאַנט מיט זיין זיסען, לייכט לעבעדיגען שמייכלע און מיט זיין סימפּאַ-טיש אויסזעהען. וואָס איז בעקאַנט פון דער פאַר-לאַמענטאַרישער וועלט ביז „קאַפע קאָנסער".

נישט איין שווערע שעה האָט שוין דער פרע-זידענט פון דער מלוכה איבערגעטראָגען, און תמיד לאַכט ער, שמייכלט ער, ווי אַ מענש וואָס ווייסט, אַז אַלץ וועט זיך אויסלאָזען צום גוטען, בכי טוב.

שפּאַסט מען וועגען איהם אין מוזיק-האָל, מען זאָגט וועגען איהם גראַמען, וויצען און ער, זיצט זיך אין עליזיי און — וואָס מיינט איהר טוט ער? — שמייכלט פון יענעמס שמייכעל...

ער קען די גראַמען וואָס געהען אַרום איבער איהם, ער קען זיי כמעט אויסוועניג, אָבער וואָס טשעפּעט דאָס איהם — „גראַמט זיך קינדערלעך, גראַמט — אַבי איך „גאַסטונע" זיץ זיך רוהיג אין מיין שלאָס, פאָהר מיר אַרויס זומער-צייט אין ראַמ-בויע און געה מיר אַרויס אויף אַ יאַגד אויף האָזען...

און מען זאָגט יאַקבי, אַז ער זאַמעלט אַליין די לידער וואָס מען זינגט וועגען איהם, און זיין גרעסטער נחת רוח איז, ווען ער קען זיך אַרום-געהן מיט אַ פידזשאַמאַ איבער די בעקוועמע זאַ-לען פון עליזע און אונטערברומען:

אַ ליבער מענש איז
גאַסטונע, גאַסטונע,
אַ ליבען שמייכעל האָט
גאַסטונע, גאַסטונע...

און אַזוי ווי גאַסטאָן דומערג איז דער מענש וואָס שמייכלט תמיד איז ריימאָנד פּואַנקאַרע — דער מענש וואָס שמייכלט קיינמאָל נישט.

צוויי קאָנטראַסטען.

אַ טיפער ערנסט איז תמיד אויסגעלעגט אויפ'ן איידעלען געזיכט פון ריימאָנד פּואַנקאַרע. אַנ'ערנסט, וואָס פערוואַנדעלט זיך קיינמאָל נישט אין קיי שמייכעל. תמיד שטרענג, געשפּאַנט — לאַכט קיינ-מאָל נישט.

האָט איהר שוין אַמאָל געהערט אַ וויץ פון ריימאָנד פּואַנקאַרע?

און ווייל עס איז נישטאָ קיין וויץ פון ריי-מאָנד פּואַנקאַרע איז אויך פאַרהאַן קנאַפּ וויצען וועגען ריימאָנד פּואַנקאַרע.

פאַר'ן אַרטיסט און „שאַנסאָניע" איז גאַסטאָן דומערג פיל מעהר טעמאַ ווי ריימאָנד פּואַנקאַרע. ביי דומערג'ען איז אַלץ מאַטעריאַל פאַר וויצען: זיין פנים, זיין הומאָר, זיינע זאַקען-בענדלעך. פּו-אַנקאַרע פּאַסט זיך שווערער פאַר אַ וויץ.

נאַטירליך האָט דאָס גאָר נישט צו טון מיט בייזקייט... אַ מענש וואָס שמייכלט נישט קען זיין נישט קיין ערגערער ביי דער נאַטור, ווי אַ מענש וואָס שמייכלט תמיד...

שטעלט איהר זיך פאָר איצט די זעהונגען אין עליזע צווישען דעם מענשען וואָס לאַכט תמיד און צווישען דעם מענשען וואָס לאַכט קיינמאָל נישט?

איך בין הינטער צוקאָפּענס פון פרעזידענט „גאַסטונע" קיינמאָל נישט געשטאַנען פונדעסטוועגן קען איך אייך זאָגן, אַז אויך ביים לעצטען שווערען מיניסטאָרען קריזיס האָט ער געשמייכלט האַרציג, און זיך געטראַכט:

„נישט געזאָרגט זיך, אַלץ וועט זיך ענדיגען בכי טוב".

און טוט זיך אָן די ביקס, און געהט זיך פּאַ-וואָליע אַוועק אויף דער יאַגד... אויף האָזען און פוקסען...

א. היימישער.

Dr. Różaner

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.

היילונג מיט קווארץ-שטראַהלען און דיאַטערמיע

DZIELNA 9 (Narutowicza), tel. 28-93.

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8, פרויען פון 3—4 וואַרטע זאַל פאַר פרויען.

קלישען

פאַר דרוקערייען, פערלאַגען און רעקלאַמען

פערטיגט אוס

WYTWÓRNIA KLISZ „GALWANO" PIOTRKOWSKA 101 TEL. 57-68.

Dr. med. I. WAJNBERG

CEGIELNIANA 47, tel. 26-62

אינערליכע קראַנקהייטען. ספּעציעל פאַר לונגען-און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע זונען-זון. אין דערהיים פון 3—5 נאָכמיטאָג

צוריקגעקעהרט.

דער שוואַרצער וואָלף

(3 (ראָמאַן).

דער ראָזינגער קאַרל שולץ איז געווען אַ קליינ-האַנדלער, ריהרעזידינער און אויסערגעוועהנליך-ענערגישער פערזענליכקייט.

עס איז געוואָרען ביי איהם אַ רגילות „אָפּצו-רוהען זיך" אין וואַרשאַ און דווקא אין דער פרוי קאַלסקאַ'ס האָטעל.

דאָס פלעגט ער טון יעדען מאָל, ווען צוליב איינעם וואָלטאָג איז פאַר איהם געווען נעהאונ-טשען צו אָפּטראָגען זיך ווייטער פון זיין היים-שטאָט בערלין.

צוליב זיין אויסטערלישען פאַך האָט ער זיך גענומען אָפּט „אָפּרוהען".

דער ראָזינגער שולץ איז נישט געווען קיין גראָבער יונג, און ער האָט גערעדט אויסגעצייכנט רייטש, פראַנצויזיש און פויליש.

דאָס, וואָס ער איז געווען אַ רויט-האָריגער האָט איהם שטאַרק מצער געווען.

אַ דאַנק די רויטע האָר טאַקע האָט מען איהם געקאָנט דערקענען צווישען טויזענדער. זיינע אַלע בעמיהונגען צו ענדערן דעם פעררעטערישען קאָליר פון זיינע האָר האָבן צו גאָרנישט גע-בראַכט: די שוואַרצע פאַרב, מיט וועלכע ער האָט זיי אָפּט געשמירט, האָט אַבסאָלוט נישט האַרמאָ-נירט מיט'ן רויטען געשפּרענקעלטען פנים.

צו אַלע זיינע „מעלות" איז דער ראָזינגער שולץ געווען זעהר אַבערגלויביג, און מחמת דעם נישט געפיהרט אין וואַרשאַ זיינע טונקעלע גע-שעפטען.

בכלל האָט ער געגלויבט, אַז די געזעל-שאַפט דאַרף איהם אויסהאַלטען, און מען מוז זאָגן, אַז ער האָט זיך „זיינס" אויפגענומען מיט גרויס ערפאָלג.

בלויז וואַרשאַ איז פריי געווען פון צאָהלען איהם שטייער.

שוין זינט לאַנג-לאַנג איז וואַרשאַ געווען זיין עיר-מקלט, וואוהין ער פלעגט ענטלויפען פאַר דער סכנה צו ווערען אַריינגעזעצט אויף פעסט אין תפיסה.

וואַרשאַ האָט איהם אין יעדער הינזיכט זעהר געשמעקט. מיט דער רעמאָלדינער רוסישער פּאָלי-צייי האָט מען זיך זעהר לייכט געקאָנט צוזאַמענ-רעדען, און בפרט איז פאַר איהם דער האָטעל פון דער פרוי קאַלסקאַ דער אידעאַל פון שלום ישלוה אויף דער וועלט.

און אַגב טאַקי איז קאַרל שולץ געווען אַ זעהר אַנגעלעגטער און געוואונשענער גאַסט ביי דער קאַלסקאַ.

מ'האָט שוין דאָ גוט געוואוסט אַלע זיינע נעוואוינהייטען און קאַפּריזען, וואָס האָבן זיך קיין מאָל נישט געענדערט: האַלב עלף אינדערפריה פלעגט ער עסען פריהשטיק אין בעט, דערנאָך פלעגט ער פּאַוואָליע זיך אָנטאָן, שפּאַצירען פריהער אין צימער, און דערנאָך אין וואַקסישען גאָרטען; מיטאָג פלעגט ער עסען פריה, און דערנאָך זיך לאָזען וואַנדערען איבער די פערשידענע קאַוויאַר-ניעס און צוקערניעס.

צוריק אין האָטעל פלעגט ער תמיד קומען שפּעט בייינאַכט, אַזוי אַז דאָס איז געווען אַ סוד פון איהם און דעם האָטעל-פּאָרטיער.

ווען ער האָט זיך געלעגט שלאָפען, האָט ער געהאַט אַ רגילות אַרויסצולעגען דאָס גאַנצע געלד און דאָקומענטען, וואָס ער האָט געהאַט, אויפ'ן נאַכט-טישעל, אַזוי אַז ווען וולאַדעק פלעגט אַריינ-ברענגען צו איהם דעם פריהשטיק, פלעגט ער שטענדיג מוזען ביישטעהן אַ נסיון, קוקענדיג אויף די קופּקעס גאָלדענע און זילבערנע מטבעות, אויף די פעקלעך באַנקנאָטען און ווערטפולע קליינינקייטען.

אַ-וויי בעת מעשה פלעגט נאָך שולץ שלאָ-פען, פלעגט וולאַדעק טאַקי נישט קענען ביישטעהן דעם נסיון און שטענדיג מיטכאַפּען מיט זיך איינע אָדער צוויי מטבעות.

דערביי האָט ער נעבעך נישט געוואוסט, אַז שולץ איז געווען שטענדיג קלאָר אין חשבון ביז צום גראָשען....

איינמאָל אין אַ פריהמאָרגען — ס'איז געווען אין פריהלינג 1904, האָט וולאַדעק אַריינגעטראָגען דעם לעצטען פריהשטיק פאַר שולצ'ן.

פונקט האָט שולץ געהוליעט אינערגעץ אַ גאַנצע נאַכט, און ער איז אַזוי שטאַרק געשלאָפען, אַז זיין שנאָרכען האָט זיך אַוש געהערט אויף יענער זייט טיר.

וולאַדעק האָט אַנגעקלאַפּט, און נישט בעקו-מענדיג קיין ענטפער, האָט ער געעפענט די טיר מיט זיין איינענעם שליסעל.

דאָס שנאָרכען האָט אויף אַ ווייל אויפגע-הערט.

אַרויסקוקענדיג דעם רויטען קאָפּ פון אונטער דער קאָלדרע, האָט שולץ געעפענט איין אויג, עפּיס אַרויסגעברומט אַלס ענטפער אויף וולאַ-דעקס „גוט מאָרגען", און ווידער אָנגעהויבען צו שנאָרכען.

וולאַדעק האָט אַוועקגעשטעלט דאָס עסען אויפ'ן נאַכט-טישעל, און שטיל אויפגעהויבען די שטאָ-רען.

אויפ'ן טיש איז געלעגען אַ גרויס הייפעל זילבער-געלד, און אַ נישקשה'דיגע צאָהל גאָלדע-נע אימפּעריאַלען.

פערבייגעהענדיג און כלאַחר יד האָט וולאַדעק אַרונטערגעכאַפּט צוויי זילבערנע רובעל, און זיך געלאָזט פרעהליך געהן צו דער טיר.

אַרומקוקענדיג זיך האָט ער אָבער פּלוצים בעמערקט אַ מערקווירדיגע ערשיינונג: שולץ האָט נישט אויפגעהערט צו כאָרכלען, אָבער גלייכצייטיג זענען די אויגען געווען ברייט און ניינעריג גע-עפענט, און געקוקט אויף איהם, וולאַדעקן.

דאָס בחור'ל איז געבליבען שטעהן איבער-ראַשט און צוטומעלט.

אין אַ ווייל אָבער איז זיין צערודערונג אַ דורך, און זיינע אויגען האָבען זיך קאַלט און רוהיג בעגעגענט מיט שולצ'ס פערוואונדערטע אוי-גען.

דער בעל דבר האָט זיך אויפגעזעצט אויפ'ן בעט, און געפאָדערט צוריק די צוויי רובעל.

ער האָט זיי צוריקבעקומען, און דערנאָך גע-הייסען, וולאַדעק זאָל איהם צוריקקעהרען דאָס גע-גנב'עטע געלד פאַר דער גאַנצער צייט.

(פאָרטזעצונג קומט)

טעלעגראמען.

פרעמיער בארטעל אויף דער זיצונג פון דער ביודזשעט-קאמיסיע.

וו א ר ש א, 21. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער ביודזשעט-קאמיסיע איז פערענדיגט געווארען די שלוסבאשפרעכונג. רעפראטע, פרייטאג וועט זיך אנהויבען די צווייטע לעזונג פון ביודזשעט, מיט א גרויסע אפאזיציע-רעדע איז ארויסגעטרעטען רעפ. ביטנער פון כ. ר. ער האט אנגעוויזען, אז 36 טויזענד סוחרים און האנדווערקער האבען דאס יאהר נישט אויסגעקויפט קיין פאטענטען, לויט דער מיינונג פון רעדנער צאהלט דער שטייער-צאהלער מעהר שטייערען ווי סיזעהם פאר דאס געזעץ.

די רעפּוטאטען ריבארסקי (נ. ר.) און טשאפינסקי (פ. פ. ס.) האבען שטארק קריטיקירט די רעגירונג צוליב די 500 מיליאן ביודזשעט-איבערשרייטונגען, וועגען וועלכע די רעגירונג האט נאך נישט געגעבען קיין שום ערקלערונגען.

ווען די לאגע האט זיך פערשארפט איז אין דער ביודזשעט-קאמיסיע אנגעקומען פרעמיער בארטעל, דערין האט מען געזעהען, אז די רעגירונג וויל צוזאמענארבייטען מיט'ן סיים און וויל נישט דערלאזען צו קיין קאנפליקט, אויך האט די אנוועזענהייט פון פרעמיער אויף דער זיצונג פון דער קאמיסיע געזאלט זיין א פערגיטיגונג דערפאר וואס די רעפּוטאטען פון רעגירונגס-בלאק זענען נישט געקומען צו דער זיצונג פון דער אויסערן-קאמיסיע.

פרעמיער בארטעל האט גענומען אווארט און האט ערקלערט, אז די רעגירונג וויל צוזאמענארבייטען מיט'ן סיים, די ערקלערונגען וועגען די ביודזשעט איבערשרייטונגען וועט די רעגירונג געבען דעם סיים סוף דעצעמבער, ווייטער האט פרעמיער בארטעל אנגעוויזען, אז ער איז מסכים מיט דער שטעלונג פון רעפ. טשאפינסקי, אז די רעפּוטאטען דארפען האבען די „קאנטראל איבער דער רעגירונג.

— ווען איך — זאגט דער פרעמיער — וועל זיך אויסקעהרען אויף די ראויגע בענק וועל איך וועלען פון דער ראויגער רעכט געניסען.

צום סוף ווארט האבען זיך פערשריבען איינציגע רעדנער. די זיצונג איז אבער איבערגעריסען געווארען.

א בעזוך פון מלוכה-פרעזידענט אין יודישען מושב-זקנים.

וו א ר ש א, 21 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין היגען מושב-זקנים אויף קארטשעווסקא איז נעכטען געקומען אויף א בעזוך דער מלוכה-פרעזידענט. דעם הויכען גאסט האבען אויפגענומען דער פרעזעס אדאלף פערעץ, וויצע-פארזיצער פון דער קהלה פעלדשטיין, ראבינער פראפ. שאר א. גנד. ביים אנקומען פון מלוכה-פרעזידענט האט דער ארקעסטער געשפילט דעם מלוכה-הימן. אין דער שוהל איז אפגעריכט געווארען א מי שברך, נאכדעם האט אינ'ם גרויסען אויפנאהמס-זאל אדאלף פערעץ געהאלטען א רעדע. איינער פון די זקנים האט געהאלטען א בעגריסונגס-רעדע אויף העבּ־עאיש, וועלכע פראפ. שאר האט איבערגעזעצט אויף פויליש. דער מאלער סטעמפעל האט דעם מלוכה-פרעזידענט צוגעטראגען א בילד פון קאשטשושקא. דער מלוכה-פרעזידענט האט דאס בילד צוגענומען און עס געהייסען אפשיקען אין שלאס.

פאבריקס-דירעקטארן אין מאסקווא פערשווענדעט ומיליאן טשערוואנצעס

מ א ס ק וו א, 21 (אטע) דא איז פערענדיגט געווארען דער פראצעס פון די דירעקטארען פון דעם וואל-טרוסט פאבריקען. עס זענען אנגעקלאגט 30 מיטגלידער פון דער קאמוניסטישער פארטיי, וועלכע האבען מיסבּרויכט אויף א סומע פון 1 מיליאן טשערוואנצעס. איינער פון די אנגעקלאגטע איז פערמשפט געווארען אויף 10 יאהר, די איבריגע אויף 5 יאהר טורמע.

כוליגאנעס פייניגען א יודיש מיידעל

א מעשה נורא ענטדעקט געווארען אין באברויסק.

ר י ג א 21 (אטע) פון מאסקווא מעלדעט מען אז אין דער באברויסקער פאבריק „קראסני אקטיאבר" האבען 3 ארבייטער שרעקליך געפייניגט א יודישע ארבייטערין א געוויסע בארשאק. די יודישע ארבייטערין איז דורך די כוליגאנעס אויסגעטון געווארען נאקעט און שרעקליך געפייניגט געווארען. דער סאוויעט-אין באברויסק האט נאך ביז איצט אויף דעם נישט רעאגירט.

די פערפלייצונג אין מיסיסיפי

נ י ו-י א ר ק 21 (אטע) לויט די לעצטע מעלדונגען פון די פערפלייצטע קאטאסטראפא אין מיסיסיפי, האט די פערפלייצונג ביז איצט צוגענומען 18 מענשליכע קרבנות. דער שאדען בעטרעפט ביז איצט 10 מיליאן דאלאר. די קאטאסטראפע נעהמט אן אלץ שארפערע פארמען און דראהט מיט ווייטערדיגע גרויסע שאדענס און קרבנות.

קאנדידאט אויפ'ן אונגארישען טראן

ב ו ד א פ ע ש ט, 21. (אטע) גראף אפאני האט אין א רעדע ערקלערט, אז די אונגארישע לעגיטימיסטען האלטען דעם גרויספירשט אטאן פאר זייער רעכטליכען מאנארך.

געשטארבען הערמאן זודערמאן

ב ע ר ל י ן, 21 (אטע) נעכטען איז דא געשטארבען פון א פאראליטש-אנפאל דער בעריהמטער דיכטער הערמאן זודערמאן. זודערמאן איז אלט געווען 71 יאהר.

אויפגעריסען אמוניציע-פאבריק אין פראנקרייך

פ א ר י ז, 21 (אטע) נעכטען האט אויפגעריסען די אמוניציע-פאבריק אין ווינסען הינטער פאריז. דער אויפרייס איז פארגעקומען אין מאמענט ווען די ארבייטער האבען פערלאזען די ארביים. עס זענען אויפ'ן ארט דערהרגעט געווארען 4 ארבייטער, 10 זענען שווער פערוואונדעט געווארען. אויפ'ן ארט פון דער קאטאסטראפע איז אנגעקומען דער פרעמיער פואנקארע און קריגס-מיניסטער פענלעווע.

די שאדענס זענען זעהר גרויס.

ביטשריפט-ביורא
ב. האכבערג
פאנסקא 1
טעל. 36-77.
ערלעדיגט אלע ארט געריכטליכע- און שטייער-אנגעלעגענהייטען אין אלע אמטען אויך אויף לאדזער וואיעוואדזטווע רעיעל און פינקטליך.
בעמערקונג: וועגען פערשידענע שטייער-פראגען נעהם איך פערזענליך אן צווישען 5—6 נאכמיטאג.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
נשעזשינער 11, טעלעפאן 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער קראנקהייטען	4½-3 11-9
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקהייטען	1—11
ד"ר לוביטש	הויט און געשלעכטס-קר.	1½—12½
ד"ר שפירגעלד	נערווען און גײַסטיגע קר.	2 —1
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	½—12½
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	2—1
ד"ר בערגמאן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

ספּבּע-מערשטיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א. א. ווי פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג איינשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס, אויך ערלעדיגן-היזושען און שטאט,—און לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אויך פלעגמע און בלוט.
אימפּונגען נעגען שקארלאטין.

ד"ר לאזשינסקי סטאמאטאלאג
צעהן-ארצט 10—1 3—6
קינסטליכע צעהן, קראנען, מאסטען א. א. ו.

די לעטשניצע איז אויך מעטיג זונטאג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע.
האט זיך איבערגעצויגען אויף אנדזשעיא 5
נעמט אן פון 8 — 10 פריה און פון 5—9 אין אווענד.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

צו פערמיטן א געוועלב
אויף נאוואמיעסקא גאס אין הויף. צו ערפאהרען ביי
מ. ה. ווורובלעווסקי, נאוואמיעסקא 21

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט און ווענערישע קראנקה.
רענטגען און ליכט-הייל אינסט.
נעמט אן פון 4—7 אין אווענד
צוריגעקעהרט

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11.
טעל. 34-72
נעמט אן פון 6—8 אווענד.

Dr.
J. POLAKOW
קינדער-קראנקהייטען
קאנסטאנטינער 37a
טעל. 39-75.
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן אין דער לעטשניצע אויף גייערס מארק (פעטריקאווער 294) פון 2 ביז 3½ נאכמ. און דערהיים פון 3½—5 נאכמ.

ס'איז געפונען געווארען
א טעקע
מיט שול-ביכער
אפצונעהמען אין אדמ. פון דער צייטונג געגען אנאנס קאסטען. 2678

Ninie szem unieważniam zagubiony przeze mnie kwit Nr. 25358, wydany przez Bank Zw. Sp. Zarobk. dn. 7.11.28 r. za weksel na sumę zł. 30.— oddany na inkaso.
M. J. TONDOWSKI, Łódź, Wschodnia 51. 2693

א ביוראליסט (קע)
וועלכע קען זעלבסטשטענדיג פיהרען בוכהאלטעריע, ווערט געזוכט.
צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג. 2625

וויכטיג פאר שטרימף-פאבריקאנטען אויך גארן-הענדלער!!!
אין מיין מעכאנישער קונסט-גארן-צווירנעריי, וויערזשבאווא 6
עקע פאמארסקא. צופאהר מיט'ן טראמוואי נומ' 4
ווערט אנגענומען צו צווירנען אלערליי גארן פאר שטרימף, ווי אויך אנדערע צוועקען. באלדיגע ערלעדיגונג, רעיעלע בעהאנדלונג, אויך צוגענגליכע פרייזען.
מיט אכטונג ה. רייכערט,
מעכאן. צווירנעריי, וויערזשבאווא 6

קנאבען
מיט גוטע שטימען, ווערען געזוכט אין דער סינאגאגע, אל. קאשטשושקי.
צו מעלדען זיך יעדען מיטוואך פון 5—6 אווענד אין דער פראבע-שטוב. 2671

צו רעפּעזירען
און צערעווען נעהם איך אן קאסטיומען, זיידענע, וואלענע און בוימוואלענע שטרימף צו ביליגע פרייזען און רעיעלע אויספיהרונג.
י. פיינער, קילינסקי 153.

אל תתהלל ביום מחר!!
כי לא תדע מה ילד יום.
לייג נישט אפ אויף מארגען
נאר, אז דו דארפסט ערלעדיגען באנדאזשע זאלסטו גלייך קומען צו לויפען אין ביורא
פעטריקאווער 17 דורכגאנג זאכאדניא 52
וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויט'ן אוסטאוו אלערליי ביטעס, קלאוזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס צייווילנע און קארנע אפעלאציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען וועגען דירה אין זורזשאנד-ראזיעמטשי, וועגען פעסער אין קאמיסאריאט-רזשאנדו און אלע פאליצי-בעצירקען, אמטען אינטערצייונעס, אקטע דאראוויזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. ספעציאליסט פון שותפות-אקטען.
מיט אכטונג
י. מאנעלא רעכט-קאנסולענט.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OSWIATOWY
Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.
Od wtorku, dnia 20-go do poniedziałku, dnia 26-go listopada 1928 r. wł.
Dla dorosłych: Dla dorosłych:
OTELLO
(ZEMSTA MURZYNA)
reżyserji Dymitra Bukowieckiego.
W rolach głównych:
Lya de Putti. Emil Jannings i Werner Krauss.
Dla młodzieży:
BITWA MORSKA
przy wyspach Falklanzkich

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—5 6—7
ד"ר רושאנער	הויט און געשלעכטס קר.	10—11 1—6
ד"ר גאלדשטיין	אויגען-קראנקהייטען פאלאק	1—2 7—8
ד"ר יאכמאן	נערווען קראנקהייטען	12—2
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פאפירני	פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5—6
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייט.	4-5 נג. 1—2
ד"ר ווינבערג	אינ. קר., לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר טאופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גרודזענסקי	צעהן-ארצט	3—7
ג. ראזעס	צעהן-ארצט	9—2

צעהן-אנדרהעלונג, געליסטונגען, קראנען, פאמבען א. א. ו.
בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט
[illegible]
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
ווזיט אין דער שטאט.
ערצטליך-קאסמעטיש. קאבינעט
ד"ר. מ. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אווענד

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז פון הויז — 5 זל. 3 חודש — 15 זל., [illegible] חודש — 30 זל. [illegible]
אנאנסען-פרייז: [illegible] פערזשטיק — 15 גר. [illegible] — 40 גר. [illegible] — 1 זל. [illegible] 50 גר. [illegible] 100 [illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21.